

Національний університет "Острозька академія"
Факультет романо-германських мов
Кафедра англійської філології

Кваліфікаційна робота (проект)

магістра
на тему

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИКИ В ПОДКАСТІ «POD SAVE AMERICA»
(2020-2021pp.)

Виконав: студент _6_ курсу, групи _МА-61_
спеціальності: 035 Філологія
спеціалізації: германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

Палканинець А.Т
(прізвище та ініціали)

Керівник: канд.філол.н., доц. П'янківська І.В.
(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

Острог - 2021

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ СИСТЕМИ МОВИ	8
1.1. Системність мови як підґрунтя до вивчення лексики.....	8
1.2. Типи відношень в межах лексико-семантичної системи.....	12
1.3. Лексична семантика та способи осмислення значення слова.....	15
РОЗДІЛ 2. СЕМАНТИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	29
2.1. Політичний дискурс як комунікативне явище.....	29
2.2. Поняття політичного дискурсу в контексті семантики.....	33
2.3. Історія розвитку політичного дискурсу.....	40
РОЗДІЛ 3. СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСИКИ ПОДКАСТІВ.....	46
3.1. Поняття подкасту та функціональне навантаження подкастів.....	46
3.2. Виникнення подкасту <i>PodSaveAmerica</i>	54
3.3. Семантичний аналіз лексики подкасту <i>PodSaveAmerica</i> як одиниці політичного дискурсу.....	56
3.3.1. Основні семантичні групи лексичних одиниць подкасту <i>PodSaveAmerica</i>	60
3.3.2. Емоційне забарвлення лексичних одиниць подкасту <i>PodSaveAmerica</i>	69
3.3.3. Реалізація функцій подкасту через використання дієслів.....	72
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	86
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Сучасна лінгвістика дедалі частіше обирає об'єктом досліджень актуальні питання, які виходять за рамки однієї дисципліни. Саме таким актуальним поняттям є подкаст, який будучи одиницею політичного дискурсу виступає предметом інтересу лінгвістики, журналістики, соціології та деяких інших наук. Подкаст – це зафіксований у цифровій формі продукт людської діяльності, який виконує функцію відтворення смислів, цінностей, образів, норм і цілей та відображає особливості мови і мовлення, свідомості і мислення людини як представника певної соціокультурної групи. Подкаст висвітлює різні сторони людського життя, описує події у суспільстві, дає їм оцінку, сприяє розумінню суспільних процесів сьогодення.

До проблеми дослідження подкастів звертаються фахівці з різних галузей, зокрема освіти (Дробіт І.М., Кардашова Н., Сисоєв П.В., Oliver McGarr), медіа (Дмитровський О., Richard Berry, Camille Brachet, Enrico Menduni), політики (Pourtier-Tillinas Н) та соціальної філософії (І.В. Страшко).

У нашій магістерській роботі ми розглядаємо подкаст як одиницю політичного дискурсу, який є віддзеркаленням суспільно-політичного життя країни, він несе у собі елементи її культури, а також містить у собі риси національного характеру, загальні і національно-специфічні культурні цінності. Головною метою політичного дискурсу є вплинути на аудиторії та переконати її, сформувані в неї певну думку та стійку позицію з приводу актуальних питань. Це зумовлює спрямованість політичного дискурсу на урахування когнітивних, психологічних і соціальних параметрів аудиторії, рівня освіти, професійної та регіональної належності, віку і статі. На мовному рівні це відображається на виборі лексичних одиниць в межах дискурсу та зокрема подкастів, що й

зумовлює **актуальність** нашого дослідження. Таке дослідження одиниці політичного дискурсу передбачає лексико-семантичний аналіз мовного матеріалу подкастів.

Отже, **метою** магістерської роботи є аналіз семантичних особливостей лексики популярного американського подкасту «Pod save America».

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішення наступних завдань:

- проаналізувати типи відношень в в межах лексико-семантичної системи мови;
- дослідити поняття дискурсу;
- виокремити ознаки та функції політичного дискурсу;
- дослідити поняття подкасту;
- проаналізувати семантичні особливості подкасту «Pod save America»;
- виокремити семантичні групи лексичних одиниць (ЛО) у подкасті «Pod save America»;
- описати емоційне забарвлення лексики подкасту «Pod save America»;
- дослідити основні функції подкасту через використання відповідних ЛО.

Об'єктом дослідження виступають лексичні одиниці, виокремлені під час аналізу записів подкастів «Pod save America» за 2020-2021 роки в кількості 2000 лексем.

Предметом дослідження є семантичні особливості лексичних одиниць подкасту «Pod save America» за 2020-2021 роки.

Фактичним матеріалом дослідження послуговували записи подкастів «Pod save America» за 2020-2021 роки: “Cyber Ninjas stop the Steal”, “Humane immigration and salad vaccination”, “Joe vs the Fall-cano”, “You win some, you

Newsom”, “Sick of vaxxing nicely”, “Elder Abuse”, “Resignation dogs”, “Problems not solved”, “The Media’s Afganistan Amnesia”, “Third shot’s the charm”, “The Taliban takes Afghanistan”, “Fire Sale on Cuomo Books”, “No climate, no deal”, “Biden v. Florida men”, “The fear Olimpics”, “1/6 Truth, 1/6 Truthers”, “Panic! At the Delta”, “Both Sides-ing the insurrection”, “Is Facebook killing people?”, “Deja coup”, “CPAC: The Fascist and the Furious”, “Baby, you are a firework!”, “Criminal Apprentice”, “MAGA v. the military”, “Infrastructure 1. Democracy 0”, “That new Biden smell”, “Juneteenth and the GOP’s anti-anti-racism”, “Trump Leaks and the tax cheats”, “Does size matter?”, “Tramp’s Fauci fetish”, “Body temperature takes”, “Capitol storming police haters”, “Stop the 2024 steal!”, “Dr.Fauci Unmasked”, “Cheney Recreation”, “Horny for bipartisanship”, “Republicans cancel a Cheney”, “Vax on, Masks off”, “Accountability today, justice tomorrow”, “Mag-a-Lago”, “Are we infrastructure”, “A-holes in the Outfield”, “Biden’s chance to go big”, “Big eggs and Covid relief plan”, “The Era of Big Government is back”, “The clown Prince of CPAC”, “He did it. Not guilty”, “Seditions: Impossible”, “Impeachment, Lies and Videotape”, “Trump who?”, “Drunk on Coup-laid”, “Tweets and Reconciliation”, “Two Americas”, “Stimulus checks and balances”, “Caught in the Trump trap”, “The Mitch who Stole Christmas”, “The ads that denied 2020”, “Pardon me?”, “Certified loser”, “Have you tried role playing”, “Transition to greatness”, “President-elect Joe Biden”, “America’s crazy uncle”, “We won!”, “Covid, covid, covid”, “Trump gets Covid”, “See you on the other side”, “Basket of Neadnderthals”, “How Trump can win”, “Barack Obama in 2020”, “Joe Biden, Antifa General”, “Will you shut up, man?”.

Семантичний аналіз подкастів у нашій роботі опирається на поняття лексичної системи мови та лексичного значення слова. Розвиток теорій лексичного значення слова протягом XX – початку XXI століть здійснюється в

напрямку деталізації структурних елементів лексичного значення, виявлення та характеристики мовних та позамовних чинників його формування, розмежування мовного та логічного складників предметно-поняттєвого значення слова.

Для розв'язання поставлених завдань у роботі застосовано **комплексну методичку дослідження**, зокрема метод суцільної вибірки, який послуговував для відбору матеріалу для дослідження, лінгвостилістичний метод – для аналізу семантики маркованих одиниць у записах, а також контекстуальний, компонентний, трансформаційного аналізів, описовий метод та метод аналізу словникових дефініцій.

Наукова новизна здобутих результатів полягає в тому, що у роботі вперше було здійснено спробу комплексного аналізу лексичної семантики подкасту «Pod save America» (2020-2021 pp.).

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що його результати становлять внесок у розвиток теоретичних аспектів семантики, політичного дискурсу, лінгвостилістики та ідіоматики тексту.

Практична цінність роботи визначається тим, що її результати можна застосовувати для розв'язання практичних проблем, зокрема під час вивчення дисциплін «Стилїстика англїйської мови» (розділ Стилї мовлення), «Лексикологїя англїйської мови» (розділи Семантичні вїдношення, семантичне значення), «Соціолїнгвїстика» (питання впливу на свїдомїсть через мову), «Полїтологїя» (питання мови полїтичних промов, реклами).

Мета та завдання роботи зумовили наступну її **структуру**. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків до них, теоретичних висновків та списку використаних джерел та додатків. У вступі обґрунтовано мету, завдання, визначено об'єкт, предмет та методи дослідження. Перший

розділ («Теоретичні аспекти лексико-семантичної системи мови») досліджує системність мови як підгрунтя до вивчення лексики, типи відношень в межах лексико-семантичної системи, лексичну семантику та способи осмислення значення слова. У другому розділі («Семантика політичного дискурсу») досліджено політичний дискурс як комунікативне явище, визначено поняття політичного дискурсу в контексті семантики, опрацьовано практику аналізу політичного дискурсу. Третій розділ («Семантичний аналіз лексики подкастів») присвячено дослідженню поняття подкасту, передумовам появи та функціональному навантаженню подкастів, історії виникнення подкасту *Pod Save America*; також здійснено семантичний аналіз лексики подкасту «*Pod Save America*», семантичний розподіл лексичних одиниць подкасту та описано емоційне забарвлення лексичних одиниць досліджуваного подкасту. У додатках містяться 2000 лексичних одиниць, виокремлених у процесі дослідження.

Загальна кількість сторінок магістрської роботи – 119, кількість джерел у списку використаної літератури – 74 позиції.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ СИСТЕМИ МОВИ

1.1. Системність мови як підґрунтя до вивчення лексики

На сучасному етапі розвитку мовознавства системний підхід є одним із базових при вивченні лексики. Однак, так було не завжди; і, якщо системність фонологічного і граматичного рівнів не викликала сумнівів, то щодо системності лексики погляди дослідників не збігалися. Так, скажімо, французький мовознавець А. Мартіне стверджував, що лексика несистемна, а англійський мовознавець К.-Х. Ульман допускав, що в лексиці системними є тільки деякі пласти. У вітчизняному мовознавстві про системність лексики було заявлено ще в минулому столітті. Український мовознавець О. О. Потебня, який ґрунтовно опрацював загальну теорію слова як у плані форми, так і в аспекті змісту, закликав учених вивчати семантичні відношення між словами, закони і правила внутрішніх змін у групах семантично пов'язаних слів.

Істотний внесок у теорію системності лексики здійснив відомий мовознавець М. М. Покровський. На його думку, слова в своєму семантичному розвитку орієнтуються на своїх системно з ними пов'язаних партнерів (синоніми, антоніми тощо).

Сучасний системний підхід передбачає, що мова розглядається як система з певною структурою, де слова вивчаються не ізольовано, а в протиставленні з іншими одиницями – через відношення та зв'язки, що вони утворюють [1; 33; 43; 66]. В основі системного вивчення мови знаходиться протиріччя – з одного боку, мова розглядається як цілісна сутність, а з іншого – як сукупність

окремих елементів та утворюваних ними зв'язків. Системність лексики відображається у здатності мовних одиниць утворювати певну єдність та встановлювати семантичні відношення між собою. На цій основі відбувається аналіз та взаємна презентація лексем [21, с. 22]. Системне вивчення робить можливим не лише аналіз матеріального змісту одиниць мови та мовних зв'язків, але і їх синтез, що, в свою чергу, наближує до проникнення в сутність мовної системи – одночасного аналізу внутрішніх і зовнішніх чинників та закономірностей розвитку мови [39].

На системність лексики вказують такі факти:

1) вивідність одних одиниць із інших одиниць тієї самої мови, тобто можливість тлумачення будь-якого слова мови іншими словами тієї ж мови: *philology – the study about language; to learn – to acquire new knowledge, to let to know something;*

2) можливість описати семантику слів за допомогою обмеженого числа елементів – семантично найбільш важливих слів, так званих елементарних слів (компонентний, семний аналіз): *go — move from one place to another; travel; move — go in a specified direction or manner; change position; run — move at a speed faster than a walk, never having both or all the feet on the ground at the same time; fly — move through the air using wings; swim — propel the body through water by using the limbs, or (in the case of a fish or other aquatic animal) by using fins, tail, or other bodily movement, etc.;*

3) системність і впорядкованість об'єктивного світу, що відображений у лексиці. Мав рацію французький письменник Анатоль Франс, коли говорив, що «словник — це всесвіт, розташований в алфавітному порядку».

На утвердження думки про системність лексики великий вплив мали дослідження німецьких лінгвістів Г. Остгофа, К. Мейєра, Г. Шпербера, Й.

Тріра, Г. Іпсена, В. Порціга. Так, зокрема, Г. Остгоф говорив про існування в мові системи значень. К. Мейєр, аналізуючи пруську військову термінологію, дійшов висновку, що кожен термін отримує свою вартість із власної позиції в загальній номенклатурі. Г. Шпербер прийшов до думки про існування полів значень. Й. Трір висунув ідею про поняттєві поля, Г. Іпсен – про лексико-граматичні поля (етимологічно різні слова, входячи в одну смислову систему, набувають спільних граматичних ознак), а В. Порціг – про лексико-синтаксичні поля (*йти – ноги, бачити – очі, чути – вуха, цілувати – губи* тощо). Далі було введено поняття *лексико-семантичного поля, лексико-семантичної системи, лексико-семантичного варіанту*.

Слова в мові існують не ізольовано. Вони об'єднані за спільністю значень у групи, мікросистеми. Кожне слово в своїй мікросистемі має певне місце, і його значеннєвість визначається цим місцем, бо семантичний зміст слова зумовлений відношеннями, які формуються в сітці протиставлень даного слова іншим словам цієї ж мікросистеми. Лексико-семантична система є найрухомішою серед усіх мовних рівнів. Однак, змінюючись, вона має здатність до саморегулювання, тобто такої перебудови, яка б не порушувала системності, що необхідно для постійної комунікативної придатності.

Будь-яка зміна в лексичному складі мови позначається на системних відношеннях. Нерідко трапляються випадки, коли слово, набуваючи нового значення, впливає на появу подібних значень у всіх інших семантично пов'язаних із ним слів. Іншими словами, відбувається семантичне "зараження" слів певної мікросистеми, внаслідок чого у системних об'єднаннях виникає паралелізм значень, а нерідко й форм. Так, зокрема, коли якесь із слів, що позначало температуру, стало використовуватися для позначення почуттів, то

згодом цей семантичний процес охопив усю лексико-семантичну групу: *warm feelings, warm-hearted person, hot love, warm wishes, house-warming party*.

Деякі з лексико-семантичних об'єднань мають дуже чітку, строгу системну організацію. Так, скажімо, дієслова, що означають переміщення (move) - це струнка система, елементи якої розрізняються за трьома ознаками: 1) спосіб руху (go, drive, fly, swim, arrive); 2) характер руху - самостійний, незалежний і несамостійний, залежний (bring, drive and take smb, fetch); 3) напрямок руху (come, arrive, depart, leave).

Системність лексичного складу зумовлена не тільки комунікативними потребами (при формуванні фрази мовець спершу згадує лексико-семантичне об'єднання, а вже потім відшукує в ньому необхідне йому найточніше слово), а й системністю об'єктивного світу, який відображений у лексиці.

Власне розуміння лексичної системи як єдності двох сторін одного й того ж самого явища, дозволяє виокремити складні та багатогранні зв'язки і відношення, що розкриває лексика будь-якої мови, утворюючи особливу, етнічно детерміновану лексико-семантичну систему мови [40]. Мова виражає двосторонній характер людської діяльності; сутність мови направлена на осмислення реальної дійсності та внутрішнього світу. Думка людини не лише відображає реальні процеси, предмети й відносини між ними, а також відтворює матеріальний світ в ідеальному прояві. Тому розпізнання закономірностей внутрішньої будови мови постає одним із основних завдань мовознавчих пошуків [5].

Неоднорідність мовних компонентів дозволяє вивчати мову як складне утворення. У сучасних лінгвістичних дослідженнях мову визначають як цілісну, динамічну, відкриту та самоорганізовану систему [9; 30].

Специфіка лексико-семантичної системи мови виражається в смислових

зв'язках слів, що до неї належать. Зазначені зв'язки відображають відношення слова до об'єктів та явищ матеріального світу, залежність лексичної одиниці від культурно-історичних особливостей життя носіїв мови [31]. Слово відображає різноманітні аспекти матеріальних явищ реальності, вступаючи у зв'язки з іншими мовними одиницями та формуючи різноманітні утворення. Дослідження особливостей лексико-семантичної системи мови передбачає вивчення слів як незалежних одиниць лексичного складу мови, що утворюють комплексні, різнорівневі відношення [32].

Отже, основною властивістю мовної системи вважаємо цілісність, розуміючи це як єдність елементів, що утворюють особливу структуру, яка, в свою чергу, забезпечує організацію одиниць. Мовні елементи та структура системи демонструють взаємозв'язок та взаємо доповнення, утворюючи діалектичну єдність. Можливість однієї системи розкладатися на ряд інших систем розкриває ієрархічний характер мови, де елементи простішої системи входять до складу складнішої [27].

1.2. Типи відношень в межах лексико-семантичної системи

Як будь-яка система, лексико-семантична система базується на відношеннях.

Парадигматичні відношення – це відношення між словами на основі спільності або протилежності їх значень. Зокрема, тут можна виділити: 1) відношення смислової подібності (синонімія); 2) відношення смислового протиставлення (антонімія); 3) відношення смислового включення (гіпонімія); 4) відношення супідрядності (наприклад: oak, pine, cedar, alder, birch, maple,

aspen перебувають між собою в сурядних відношеннях і в підрядному відношенні щодо гіпероніма tree) і партитивності, тобто цілого та його частини (a man – a hand, a horse – mane, a fox – a tail).

Найбільшими парадигматичними об'єднаннями є лексико-семантичні поля.

Лексико-семантичне поле – це сукупність парадигматично пов'язаних лексичних одиниць, які об'єднані спільністю змісту (іноді й спільністю формальних показників) і відображають поняттєву, предметну та функціональну подібність позначуваних явищ [49].

Як приклад можна назвати такі лексико-семантичні поля: поле спорідненості, поле переміщення (move), поле розумової діяльності (consciousness), темпоральне (time) поле, метеорологічне (weather), поле температури (temperature) тощо.

Кожне поле має у своєму складі спільну (інтегральну) ознаку, яка об'єднує всі одиниці поля. Така ознака називається архісемою і виражається лексемою з узагальненим значенням. Щодо названих вище полів такими ознаками є 'спорідненість', 'мислення', 'темпоральність (час)', 'погода', 'сприймання', 'температура'. Кожна окрема одиниця лексико-семантичного поля повинна відрізнятися від інших одиниць цього ж поля хоча б однією диференційною ознакою. Наприклад, йти і їхати різняться диференційною ознакою 'спосіб руху', go і come – ознакою 'односпрямованість/різноспрямованість', go й run – ознакою 'інтенсивність' тощо.

Лексико-семантичні поля не є ізольованими об'єднаннями. Вони пов'язані між собою. Одним із засобів міжпольових зв'язків є багатозначні слова, які окремими своїми значеннями належать до різних полів. Так, скажімо, слово *hour* значеннями "time", "60 minutes" належить до темпорального

лексико-семантичного поля, а значенням "nice sunny weather" – до метеорологічного поля, слово *come* одним значенням належить до лексико-семантичного поля *movement* (переміщення), а іншим – до поля *intellectual activity* (розумової діяльності) *come to a conclusion* (підійти до висновку); Таким чином, лексико-семантичні поля перетинаються. Зв'язок між полями забезпечує безперервність семантичного простору, об'єднує всі поля в одну лексико-семантичну систему мови.

Склад і структура лексико-семантичних полів у різних мовах не збігаються. Якщо уявити собі лексико-семантичне поле як певну мозаїку слів, то ця мозаїка в різних мовах буде неоднаковою, тобто поля матимуть різну кількість клітинок, не всі клітинки в одній із мов будуть заповненими і те, що в одній мові міститься в одній клітинці, в іншій може бути розподілене між двома чи кількома меншими клітинками [7]. Напр. *watch* "a small timepiece worn typically on a strap on one's wrist", *clock* "a mechanical or electrical device for measuring time, indicating hours, minutes, and sometimes seconds by hands on a round dial or by displayed figures", *hour* "a period of time equal to a twenty-fourth part of a day and night and divided into 60 minutes", *o'clock* "used after a number from one to twelve to indicate the hour of the day or night"; *boat* – "a small vessel for travelling over water, propelled by oars, sails, or an engine"; *coat* – "an outer garment with sleeves, worn outdoors and typically extending below the hips"; *desk* – "a piece of furniture with a flat or sloping surface and typically with drawers, at which one can read, write, or do other work"; *dream* – "a series of thoughts, images, and sensations occurring in a person's mind during sleep; a cherished aspiration, ambition, or ideal"; *smell* – "perceive or detect the odour or scent of (something); emit an odour or scent of a specified kind".

Синтагматичні відношення – це лінійні зв'язки слова, його сполучуваність, контекст. Кожне слово поєднується не з будь-яким іншим словом, а тільки з певними словами. Між значеннями слова та його сполучуваністю існує тісний зв'язок. Значенням слова зумовлюється його сполучуваність, а розширення чи зміна сполучуваності слова (вживання слова в незвичайних контекстах) призводить до зміни його значення [41]. Як і лексична парадигматика, лексична синтагматика є специфічною для кожної мови. Пор.: укр. *чорний* хліб - англ. *brown* (коричневий) bread.

Таким чином, через стійкість опозицій між словами, стійкість полів, сполучуваності слів, іншими словами через стійкість парадигматики і синтагматики, лексико-семантична система кожної мови є унікальною, неповторною. Вона відображає національний менталітет, глибокі традиції культури і сама стає фактом духовної культури народу. Вибираючи слова в процесі комунікації, мовець свідомо чи мимовільно враховує їх парадигматичні й синтагматичні зв'язки, які є в його мовній свідомості.

1.3. Лексична семантика та способи осмислення значення слова

Лексикографія – це розділ мовознавства, що займається укладанням словників різних типів та опрацювання теоретичних засад і принципів їхнього створення. Таким чином, для реалізації власних практичних завдань ця наука постійно вимагає від теоретичної семантики створити відповідний апарат для тлумачення лексичних значень, опису сполучуваності слів та семантичних

зв'язків між ними.

На початку ХХ ст. завдяки працям таких науковців як Л.Щерба, Ш. Баллі, Е. Сепіра, В. Виноградова теоретична семантика окреслила нові аспекти дослідження; такими базовими принципами є зокрема те, що сутність слова розкривається через його тлумачення через певну мову; слова у мові поєднуються не зовсім вільно, тобто не лише з урахуванням їхніх значень, адже існують певні валентнісні обмеження – лексичні та конструктивні; значення цілого словосполучення не завжди є сумою лексичних значень його складників [18, с. 42].

Крім того, у середині ХХ століття спостерігається взаємозв'язок між лінгвістичною та лексичною семантикою, а саме у питанні компонентної структури лексичного значення. Ідея про ієрархічну організацію лексичного значення засвідчується дослідженнями Е.Портъє, Дж.Хеллера, М.Маркеса зокрема через вивчення кольоропозначень у мові. Зауважимо також, що час виникнення лінгвістичної та лексичної семантики приблизно однаковий, тому визначити першочерговий вплив тієї чи іншої науки доволі складно.

Однак, філософія значною мірою вплинула на принципи тлумачення значень слів мови, адже в цій метанауці зародилася традиція дослідження значень слів. Ідея про властивість слова виражати те чи інше значення належить Арістотелеві, а пізніше була розвинена Дж.Локком, Г.Лейбніцом та Б.Спінозою. Сучасна лексична семантика оперує твердженням про те, що поняття, яке виражає слово, аналізується в складі цілого висловлювання та з урахуванням тієї ситуації, що ним моделюється, причому в ході такої операції тлумачення робиться спроба звести велику кількість складних понять до невеликої кількості простих, але ефективних, тобто віднайти ключові значення [18, с. 43]. На основі цього в лексичній семантиці розрізняють контекстуальне та оказіональне

значення слів.

Окрім суміжних галузей та філософії на лексичну семантику мала також вплив і математична логіка. Зокрема лексична семантика в окремих дослідженнях спирається на теорії логічних норм та нормативних висловлювань під час аналізу значень слів.

Отже, можемо зробити висновок, що становлення лексичної семантики піддалося впливу теоретичних ідей як гуманітарних, так і негуманітарних дисциплін. Це сприяло формуванню теоретичного апарату, а також розробці прикладних ідей лінгвістичного напрямку.

Більшість лінгвістів вважають, що поняття слова стихійно наявне у свідомості носіїв мови. На ранніх стадіях становлення мовознавства існував поділ на план вираження та план змісту, відповідно – фонетична й граматична структури та лексичне значення. Одні вчені, наприклад Паніні, цікавилися насамперед будовою слова, а інші (Платон, Аристотель) головною вважали необхідність вивчення семантики, тобто взаємодією між предметом, який позначає слово та ідеєю про нього. У часи Середньовіччя побутував семантичний підхід до слова, мовлення та поняття. Французькі граматики виокремлювали формально-звукову та значеннєву сторони слова.

На сучасному етапі розвитку лексичної семантики переважає системний підхід до вивчення поняття слова. Зокрема, слово аналізується як одиниця мовлення, вивчається як його змістова сторона, так і функціонування у мові та мовленні. Універсальним визначенням, яким послуговується досліджувана сфера є таке, за якою слово розуміється як звукова (усна) та незвукова (письмова) фіксація про предмет або явище навколишнього світу. Слову притаманні певні властивості, серед яких фонетична оформленість, наявність одного або кількох значень, номінативність, граматична оформленість,

виокремлення у потоці мовлення, вільна відтворюваність, структурна цілісність та валентність.

На важливості лексичного значення слова свого часу наголошували видатні вчені-лінгвісти О.Реформатський, І.Арнольд, О.Тараненко. Сучасні дослідники під час дослідження семантики слова звертають увагу на його компоненти. Один із механізмів осягнення семантики слова, який побудований на врахуванні чотирьох аспектів у формуванні цілісної картини значеннєвих потенцій слова був запропонований Б.Чарльстоном. Згадані аспекти передбачають сферу загальноприйнятого, сферу власної уяви (мрії, пам'ять, припущення), сфера оцінки та сфера емоцій. Зважаючи на ці сфери, справедливим є виокремлення в семантиці слова його узуального та оказіонального значень.

На важливості структурного підходу до вивчення лексичної семантики наголошує відомий лінгвіст В. Звєгінцев у монографії «Семасиология» [20]. У праці дослідника знайшла свій подальший розвиток типологічна характеристика двох видів мовних значень – лексичного та граматичного. Лексичне значення слова залежить не лише від здатності слів співвідноситися з певними предметами, явищами дійсності та зв'язку слів із певними поняттями як логічними категоріями, але й від системи мови, яка видозмінюється з розвитком смислової структури мови та водночас містить стійкі елементи [20, с. 146–147]. Ці чинники, на думку вченого В. Звєгінцева, не існують окремо, вони є взаємозалежними й одночасно наявними, «інакше значення слова отримає не повну свою характеристику, визначальні його чинники будуть представлені не повністю» [20, с. 147]. Особливу увагу дослідник приділяє висвітленню питання про визначення змісту лексичного значення через його відношення до поняття. Акцентуючи теорії, у межах яких учені розглядають значення слова й поняття як

рівнозначні, науковець обґрунтовує необхідність відмовитися від надто спрощеного розуміння зв'язку слова з чинниками, що визначають його лексичне значення. На думку В. Звегінцева, значення слова в цілому зумовлюється «1) сукупністю предметів, які названі словом; 2) ототожненням або зв'язком із поняттям. 3) інколи також ідеться про наявність у слові відмінних ознак, що відрізняють один клас предметів від іншого» [20, с. 143]. У річищі визначених дослідником методологічних засад розкривається зміст кожного з названих чинників. Можливо, найголовнішим для семасіологічної теорії В. Звегінцева є аргументація впливу кожного з відзначених вище чинників. Тому науковець, з одного боку, веде мову про наявність у слові функціонального 24 фактора у зв'язку слова з поняттям як логічною категорією, але відсутністю співвіднесення з певним класом предметів [20, с. 147], а з іншого, – про наявність у слові функціонального чинника й співвіднесеності з предметами, але відсутністю зв'язку із поняттям. Услід за багатьма дослідниками В. Звегінцев наголошує на важливості висвітлення питання про внутрішню форму слова. У 60–80-ті роки минулого століття проблеми, пов'язані з розроблюванням теорії лексичного значення слова, розвиваються в річищі загальних наукових поглядів на мову як ідеальне явище, що відзначається закономірностями своєї системної та структурної організації. Питання лексичної семантики, структури значення слова, типологічної характеристики семантичного навантаження різних граматичних розрядів імен розглядаються в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників, зокрема Л. Лисиченко [29], В. Русанівського [41], В. Гака [8], З. Попової [38], Й. Стерніна [45] А. Уфімцевої [49], Д. Шмельова [54].

Дослідники ведуть мову про три сформовані у світовому мовознавстві основні підходи до інтерпретації природи лексичного значення: субстанціональний (де значенням слова вважається предмет або поняття), який

поділяється на два різновиди – референціальний (якщо значення ототожнюється з предметом) або концептуалістський (якщо під значенням розуміємо поняття), функціональний або реляційний (де значення слова – це відношення між ім'ям і смислом), біхевіористський (з англійської behavior – поведінка), де значення слова описується та визначається в межах понять «стимул-реакція») [28, с. 62]. Поступальний рух мовознавчої думки, спрямований на вивчення особливостей лексичного значення, у другій половині ХХ сторіччя значною мірою здійснюється в контексті розвитку наукових концепцій структурно-системної організації мовних явищ та дискретизації пізнавальних феноменів, що виявляють себе як конститутивні елементи лексичної семантики.

У кінці ХХ століття з'являються надзвичайно цінні й важливі для розвитку української лексикології праці, присвячені поглибленому вивченню семантики. Серед них виділимо монографію В. Русанівського «Структура лексичної і граматичної семантики» [41], у якій особлива увага приділяється аналізу внутрішніх і зовнішніх причин розвитку семантичної структури за допомогою «висвітлення обсягу внутрішньої форми й встановлення всіх її можливих зв'язків із зовнішньою формою слова» [41, с.19]. Слушним видається розмежування семантичного й стилістичного інваріантів: «Якщо семантичний інваріант – це семема, представлена в усіх лексемах-варіантах, тобто теоретично визначувана величина, то стилістичний інваріант у лексиці – домінанта синонімічного ряду, слово з найменшою кількістю конотативних значень» [41, с. 44].

До робіт, у яких розглядається смислова структура слова й визначаються закономірності її організації, належить монографія Ж. Соколовської «Система в лексической семантике (анализ семантической структуры слова)» [44], у якій наводяться результати дослідження, проведеного на матеріалі російської мови,

зокрема прикметників, із залученням методу компонентного аналізу та елементів комбінаторики. Науковець розрізняє смислову й семантичну структури слова: «Під «смисловою структурою семеми» розуміється структура одного з її компонентів – смислу, виокремлення в ньому елементів; «смислова структура лексеми» – це сукупність елементів смислу всіх семем, які утворюють структуру лексеми. Під «семантичною структурою семеми» розуміється сукупність усіх її компонентів: смислу, відтінків значення, стилістичного забарвлення, лексичного й синтаксичного узгодження; «семантична структура лексеми» – сукупність компонентів семантичної структури кожної із семем, які утворюють цю лексему» [44, с. 173]. Слушною видається думка Ж. Соколовської щодо виокремлення й розмежування різних складників лексичної семантики слова: «Доцільним для позначення значення як діалектичної єдності мовного й позамовного змісту є використання терміна «значення слова», із розмежуванням за необхідності в спеціальних дослідженнях термінів – «семантична структура семеми», «семантична структура лексеми». За терміном «лексичне значення» залишити позначення предметно-логічної віднесеності, включаючи до неї смисл, із його елементами, відтінки значення й стилістичне забарвлення, яке зумовлює сприйняття того чи іншого смислу» [44, с. 177].

Розвиток теорій лексичного значення слова протягом XX – початку XXI століть здійснюється в напрямку деталізації структурних елементів лексичного значення, виявлення та характеристики мовних та позамовних чинників його формування, розмежування мовного та логічного складників предметно-поняттєвого значення слова.

Загально науковому визнанню системності мови на лексичному рівні сучасна лінгвістика завдячує в першу чергу німецьким мовознавцям Й. Тріру, Г. Іпсену, Л. Вейсгерберу, В. Порцигу та ін. Дослідження цих науковців стали

викликом традиційним атомістичним засадам семасіології кінця XIX – початку XX ст., через створення теоретичних передумов для розвитку теорії семантичного поля, відкривши нові перспективи вивчення лексики як системи.

У сучасній лінгвістиці поняття лексичного поля тлумачиться з точки зору лексикології, семантики, когнітивної лінгвістики як засіб для цілісного розгляду лексичного значення слова, структури лексичного складу мов, концептуалізації та категоризації дійсності мовця.

На сьогоднішній день, лінгвістичні терміни “лексичне поле”, “семантичне поле”, “концептуальне поле” та “словесне поле” вживаються як синоніми. Хоча деякі лінгвісти вказують на певні розбіжності між цими поняттями. Так, Джон Лайонс розрізняє концептуальне поле як структуру понять на семантичному рівні – структурований концептуальний простір та лексичне поле як набір лексичних одиниць, що охоплює, перекриває певне концептуальне поле [63, с. 230]. Про неоднорідність цих термінів свідчить і наявність у кожній мові лексичних лакун, появу яких спричиняє не суцільне охоплення поняттєвого поля лексичними одиницями мови. Концептуальне поле є лексичним об’єднанням, організованим навколо єдиної семантичної значимості, та охоплює всі слова, що співвідносяться з визначеним поняттям [56, с. 97]. Лексичні поля вважаються проміжним рівнем між окремим словом та словниковим складом мови в цілому, утворюючи набір семантично споріднених мовних одиниць, значення яких демонструють взаємозалежність та презентують концептуальну структуру для певного фрагменту дійсності [59, с. 52]. Відтак, найвагоміша причина для розрізнення лексичного та концептуального полів – їхні цілком різні складові елементи – лексеми та поняття [61, с. 15-16].

Під словесним полем розуміють різноманітні структури лексичного

складу мови – лексичні ієрархії (таксономічні групи), сітки, кластери, лінійні утворення [56, с. 180].

Словесне поле утворене зі слова та понятійно споріднених з ним слів, підпорядковується різною мірою замкненому понятійному комплексу, внутрішній поділ якого представлений структурою словесного поля. На думку багатьох мовознавців, межа між понятійним і словесним полями не є чіткою. Елементи окремого семантичного поля пов'язані регулярними і системними відношеннями, і, відповідно, всі слова поля взаємно протиставлені одне одному. Семантичні поля можуть перетинатися або повністю входити одне в одне. Значення кожного слова найповніше визначається тільки в тому випадку, якщо відомі значення інших слів з цього ж поля. Окрема мовна одиниця може мати кілька значень і, відповідно, може бути віднесена до різних семантичних полів. Теорія Й. Тріра тісно пов'язана з ученням В. фон. Гумбольдта про внутрішню форму мови та спирається на думки Ф. де Соссюра про мовні значущості [53].

Семантична ознака, яка лежить в основі семантичного поля, розглядається як деяка понятійна категорія, що так чи інакше співвідноситься з навколишньою дійсністю та досвідом людини. Про відсутність різкого протиставлення семантичних і парадигматичних понять йдеться в роботах Й. Тріра, А. В. Бондарко, І. І. Мещанінова. Не суперечить подібному розгляду інтегральної семантичної ознаки і той факт, що семантичне поле сприймається носіями мови як певне самостійне об'єднання, співвідносне з тією чи іншою сферою людського досвіду [53].

Лексичний склад мови є організованою сукупністю слів, що утворюється із безлічі полів, одиниці яких об'єднуються на основі семантичної спорідненості. Таким чином, семантичне поле – це окрема лексична підсистема, котра, через свою здатність утворювати різноманітні семантичні відношення з

іншими полями, виявляє відносну самотійність та утворюється значеннями слів, що мають хоч один спільний семантичний компонент [6]. Можливість одиниць одного поля проникати в межі іншого засвідчує безперервність семантичного простору мови [62].

Найпростішим різновидом семантичного поля є поле парадигматичного типу, одиницями якого є лексеми, що належать до однієї частини мови й об'єднані загальною категоріальною семою в своїх значеннях. Такі поля нерідко також називають семантичними класами або лексико-семантичними групами [48].

Деякі сучасні мовознавці [58] ототожнюють терміни “семантичне поле” та “лексичне поле”, де останній термін є більш розповсюдженим; інші дослідники розглядають лексичне поле як складову семантичного поля – групу лексем, що відповідають певному концептуальному простору [62, с. 3-4].

У відповідних працях англомовних лінгвістів, еквівалент “lexical-semantic field” знаходимо рідше. Так, лексико-семантичне поле розуміють як комплексне утворення лексичного поля, семантичного поля та ядерних понять (core concepts) [71, с. 260-261].

Варто відзначити досить довільне використання терміна “поле” в сучасному мовознавстві. У словнику О. С. Ахманової семантичне поле визначається як 1) частинка дійсності, виокремлена в людському досвіді, що теоретично має в даній мові співвідношення у вигляді більш або менш автономної мікросистеми; 2) сукупність слів і виразів, які становлять тематичний ряд, слова та вирази мови, які у своїй сукупності охоплюють певну частину значень [4, с. 334].

На системний характер лексики вказує відомий дослідник Ф. О. Нікітіна, котра вважає, що семантичні поля “... являють собою, з одного боку, мікрообрази світу, а з другого – природно існуючі системні єдності всередині такої складної системи, якою є лексика” [34, с. 11].

В основі польової моделі мови знаходиться об’єднання мовних одиниць за спільними семантичними та функціональними ознаками змісту. Одиниці, що належать до одного й того ж мовного поля, відображають понятійну чи функціональну подібність позначуваних явищ. Основне завдання лексико-семантичного поля полягає в адекватному відображенні певної частини реального світу та сукупності понять, що маніфестують визначену сферу досвіду людини [4, с. 33]. Мова розглядається як проміжний концептуальний рівень між свідомістю та реальністю, а отже, лексико-семантичне поле – набір семантично споріднених лексичних одиниць, значення яких взаємозалежні й у сукупності утворюють поняттєву структуру окремого фрагменту дійсності [59, с. 52]. Кожне окреме лексико-семантичне поле віддзеркалює дійсність по-різному, враховуючи свої особливості, відповідно до особливостей кожної мови.

Семантична значимість слова залежить від складу всього поля, тому що смисл слова зумовлюється змістом решти одиниць системи, а включення чи виключення зі складу поля одного слова впливає на решту інших, змінюючи змістові межі кожного слова лексико-семантичного поля [59, с. 258].

Альтернативою теорії лексичного поля є семантика фреймів [57, с. 75-101]. Перевага цього підходу полягає в здатності відображати екстралінгвістичну інформацію, що є необхідною для розуміння понять, які відповідають лексемам в контексті певної культури, суспільно-історичного досвіду. Одна з відмінностей між лексичним полем та фреймом полягає у

відношеннях між їхніми елементами: рухомих, інтенсивних в організації фрейму та більш статичних, нединамічних у межах лексичного поля [62, с. 6]. Інша відмінність стосується специфіки інформації, що наповнює лексичне поле чи фрейм, та критеріїв її відбору [62, с. 7-9].

У сучасних дослідженнях мови лексичне поле також співвідноситься з поняттям “семантичний домен”, що представляє собою концептуальний фрагмент, котрому відповідають семантично пов’язані слова лексичного складу мови. Лексичне поле (як набір певних одиниць) виступає складовою семантичного поля, утворюючи базу для семантичного домену [61, с. 22].

Актуальними проблемами теорії лексико-семантичного поля залишаються питання про включення до лексико-семантичного поля лише слів чи й словосполучень, одиниць однієї частини мови чи різних, сукупність споріднених однокореневих слів чи морфологічно простих одиниць тощо [59, с. 57].

Завважаючи на те, що кожне лексико-семантичне поле моделюється на основі уявлень певної людської спільноти про навколишній світ, які вербалізуються у мові за наявності спільного лексичного значення, утворюючи таким чином лексико-семантичні поля явищ природи, людських почуттів, професій і т.д.

Згідно з класифікацією лексико-семантичних полів за логіко-філософським принципом виокремлюють два їх типи: предметні, де елементи поля об’єднуються за їхньою приналежністю до спільної предметної області, та понятійні, що поєднують слова за їхньою належністю до спільної сфери уявлень.

Дослідник Р.Мейер розрізняє три типи лексико-семантичних полів за їхньою природою, зокрема природні (назви дерев, тварин, частин тіла людини),

штучні (назви професій, складові частини споруд і будівель) та напівштучні (термінологічний та поняттійний апарати) [65].

Деякі лінгвісти концентрують увагу на дослідженні критеріїв формування лексико-семантичного поля. Так, М.Покровський виділяє три наявні критерії формування лексико-семантичного поля: тематична група, синоніми, морфологічні зв'язки. Згідно з В. Порцігом лексико-семантичне поле – це структурна система з ядром в центрі, яке виражене дієсловом або прикметником (оскільки, ці частини мови можуть бути присудками і виконувати функцію предиката). Поряд з ядром виділяють ядерну зону та периферію. Також, лексико-семантичні поля мають здатність поділитися на мікрополя (менші за об'ємом сукупності лексичних одиниць, що об'єднані спільним змістом). У свою чергу, мікрополя поділяються на лексико-семантичні групи, тобто слова, що мають спільні мовні характеристики та спільний компонент значення [18, с. 54].

Серед характеристик поля виділяють: 1) його утворення за принципом градування: у центрі знаходимо високо детерміновані ознаки, в той час як на периферії містяться ознаки із високим рівнем варіативності; 2) спільність інтегрального компонента значення за рахунок зв'язків з іншими полями, зумовлених універсаліями, специфікою етносвідомості і багатозначністю лексем [Арнольд]; 3) обширність, смислову атракцію, цілісність, впорядкованість, взаємовизначеність елементів, повноту, безперервність, довільність і розмитість меж [13, с. 127].

М. В. Жгенті зауважує, що семантична впорядкованість словесного поля зумовлена семантичною ознакою – словесним значенням одиниць, що входять до його складу. Дослідник пропонує методику “семантичних ознак”, що

дозволяє порівнювати структурно-семантичні організації полів різних мов [17, с. 12–14].

Існує також думка, що семантичне поле – це ієрархічна структура з великою кількістю лексичних одиниць, об'єднаних спільним значенням і відображають у мові визначену понятійну сферу. Семантичне поле, в якому відображені суттєві зв'язки його одиниць, що утворюють певну рухому мозаїку, схлжу на електромагнітне поле та його частинки. Традиційно дослідження лексики в аспекті польової організації здійснюється у двох напрямках: 1) ономасіологічному (від поняття) і 2) семасіологічному (від слова). Домінантним вважається другий підхід, за яким ЛСП – це “група слів однієї мови, що мають досить тісний смисловий зв'язок” [22, с. 57].

Однак, всі твердження об'єднані думкою, що ЛСП – це спосіб відображення системної організації словника. У сучасній лінгвістиці ЛСП – це семантико-парадигматичне утворення, що має певну автономність і специфічні ознаки організації: ядерно-периферійну структуру, існування зон семантичного переходу [14, с. 65–66]. Ономасіологічною властивістю поля є те, що в його основі знаходиться родова сема (гіперсема), яка позначає певний клас об'єктів. Семасіологічна властивість поля полягає в тому, що конституанти поля співвідносяться за інтегрально-диференціальними ознаками всередині їхніх значень, тобто між елементами поля наявні гіперо-гіпонімічні, синонімічні, градуальні відношення, партитивні зв'язки, несумісність, асоціативність тощо. Однією з головних ознак ЛСП є його ядерно-периферійна структура. Ядерні конституанти поля консолідується навколо компонента-домінанти та є найбільш спеціалізованими для виконання функцій поля і обов'язковими для нього, вони систематично використовуються та володіють вищим рівнем частотності у порівнянні з іншими елементами ЛСП [47, с. 6–7].

Польовий підхід до вивчення мовних явищ передбачає два нерозривно пов'язані напрями: парадигматичний, згідно з яким елементи поля пов'язані на підставі включення, субкатегоризації, подібності, протилежності, похідності та синтагматичний, при якому поля базуються на комбінаторній здатності лексичних одиниць. Парадигматичний підхід передбачає виокремлення ЛСП, лексико-семантичних та тематичних груп [47, с. 6].

Отже, системний підхід до вивчення мови передбачає, що остання розглядається як система з певною структурою, де слова вивчаються не ізольовано, а в протиставленні з іншими одиницями – через відношення та зв'язки, що вони утворюють. В основі системного вивчення мови існують протиріччя, так як з одного боку, мова розглядається як цілісна сутність, а з іншого – як сукупність окремих елементів та утворених ними зв'язків. Системність лексики відображається у здатності мовних одиниць утворювати певну єдність та встановлювати семантичні відношення між собою. На системність лексики вказують наступні факти: вивідність одних одиниць із інших одиниць тієї самої мови, тобто можливість тлумачення будь-якого слова мови іншими словами тієї ж мови; можливість описати семантику слів за допомогою обмеженого числа елементів – семантично найбільш важливих слів, так званих елементарних слів; системність і впорядкованість об'єктивного світу, що відображений у лексиці.

Слова в мові існують не ізольовано, а об'єднані за спільністю значень у групи, мікросистеми. Кожне слово в своїй мікросистемі має певне місце, і його значеннєвість визначається цим місцем, бо семантичний зміст слова зумовлений відношеннями, які формуються в сітці протиставлень даного слова іншим словам цієї ж мікросистеми. Лексико-семантична система є найрухомішою серед усіх мовних рівнів.

Системність лексичного складу зумовлена не лише комунікативними потребами, а й системністю об'єктивного світу, який відображений у лексиці. Як будь-яка система, лексико-семантична система базується на відношеннях, зокрема на парадигматичних відношеннях: на основі спільності або протилежності їх значень: відношення смислової подібності (синонімії); відношення смислового протиставлення (антонімії); відношення смислового включення (гіпонімії); відношення супідрядності і партитивності, тобто цілого та його частини. Найбільшими парадигматичними об'єднаннями є лексико-семантичні поля. Становлення лексичної семантики піддалося впливу теоретичних ідей як гуманітарних, так і негуманітарних дисциплін. Це сприяло формуванню теоретичного апарату, а також розробці прикладних ідей лінгвістичного напрямку.

РОЗДІЛ 2. СЕМАНТИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

2.1. Політичний дискурс як комунікативне явище

Поняття дискурсу є надзвичайно багатограним. Воно походить від латинського слова *discursus*, що буквально означало «біг у різних напрямках». Поступово термін набуває величезної кількості різноманітних значень. У перекладі з англійської *discourse* означає «мова, міркування, розмова, бесіда», у французькій мові слово *discours* означає «діалогічна мова, публічний виступ», у середньовічній латині він мав значення «пояснення, довід, аргумент у суперечці, логічне міркування», а прикметник дискурсивний у цей же час набуває стійкого значення «розумовий, логічний, опосередкований», на відміну від чуттєвого, споглядального, безпосереднього.

У сучасній науковій літературі не існує авторських прав на використання даного терміна дискурс. Саме тому його вживання таке багатозначне. На ранніх етапах аналізу дискурсу вченими розглядалися два базисних значення розглянутого терміна. В межах дослідження мовних структур він практично ототожнювався з поняттям тексту.

Одним з перших вжив термін “дискурс” як самостійний термін американський лінгвіст А.Харріс, який у 1952 р. опублікував статтю “Аналіз дискурсу”, присвячену дослідженню мови реклами. Приблизно в цей же час поняття дискурсу почав вживати Ю.Хабермас, який під цим поняттям розумів під дискурсом комунікацію особливого виду, специфічний діалог, метою якого є неупереджений аналіз реальності, позбавлений суб’єктивізму дослідника.

Учасники мовної комунікації (дискурсу) аналізують реальність, відмовляючись від існуючих у свідомості і закріплених у мові стереотипів. Тут

під дискурсом розуміється, скоріше, спосіб одержання істинного наукового знання. У такій інтерпретації дискурс виступає як інструмент пізнання реальності.

У “Словнику політичної термінології” наводиться таке визначення: “Дискурс - вид мовної комунікації, орієнтований на обговорення й обґрунтування будь-яких аспектів дій, думок і висловлювань її учасників”. Наведемо ще одне визначення: “Дискурси - слабкі, фрагментарні образи чи способи спілкування, за допомогою яких соціальні сили впливають на суб’єктивні погляди, у результаті чого індивіди починають розуміти й оцінювати своє існування” [10, с.23].

Серед найважливіших ознак дискурсу в його актуальному розумінні слів відзначити наступні: - дискурс є складним комунікативним явищем, що містить у собі певний соціальний контекст та дає уявлення як про учасників комунікації (і їхні характеристики), так і про процеси виробництва і сприйняття повідомлень; - дискурс відображає суб’єктивну психологію людини, і отже, він не може бути відчужений від того, хто говорить; - за самою своєю суттю дискурс - явище когнітивне, тобто таке, що має справу з передачею знань, з оперуванням знаннями особливого роду і, головне, зі створенням нових знань; - дискурс - це “зв’язаний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними й іншими факторами; текст, взятий у подійському аспекті; мовлення, розглянуте як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей і в механізмах їхньої свідомості (когнітивних процесах)” [37].

Враховуючи інтегративний підхід до тлумачення явищ, можна виділити різні аспекти дискурсу:

- семіотичний, що включає в себе як “знакові системи” (мова, жести,

образи, символічні системи), так і форми знання, що відповідають певному часовому і соціокультурному контексту;

- діяльнісний, що являє собою різні соціальні дії, спрямовані на підтримку існуючих знакових систем і на створення нових смислів;
- матеріальний, що являє собою “навколишнє середовище” соціальної взаємодії: час, місце, умови;
- політичний, що формує і відтворює владні відносини в суспільстві;
- соціокультурний, що відображає взаємодію персонального, соціального і культурного знання, цінностей, ідентичностей, що включає в себе знання про “знакові системи”, соціальні та політичні дії, матеріальний світ [37].

Перевагою такого інтегративного підходу є виділення політичного аспекту дискурсу, що акцентує увагу на формуванні, прояві й відтворенні владних відносин у суспільстві.

Політичний дискурс – поняття складне й багатогранне. Ним визначають і мовну практику, і соціальну реальність. Усвідомлюючи символічну функцію мови, політичний дискурс досліджують психологи й лінгвісти, філософи та культурологи, історики й семіотики, проте власне політичній науці бракує наукових розвідок, присвячених цій темі, – як саме політичний дискурс можуть аналізувати політологи, залишається нерозкритим у вітчизняній науці.

З початком ХХ ст. мова почала набирати статусу основного об’єкту дослідження в гуманітарних науках. Унаслідок першої (20-ті рр. ХХ ст.) та другої (40–50 рр. ХХ ст.) хвилі лінгвістичного повороту виникають та розвиваються такі наукові підходи: герменевтика, конструктивізм, структуралізм, постструктуралізм, а також наука про політичну мову – політична лінгвістика. Кожен з них залучив до свого методологічно-термінологічного арсеналу поняття дискурсу.

Дискурс є складним соціолінгвальним феноменом сучасного комунікативного середовища, який, визначається соціокультурними, політичними, прагматично-ситуативними, психологічними та іншими чинниками; також він має «видиму» – лінгвістичну (зв'язний текст) та «невидиму» – екстралінгвістичну (знання про світ, думки, настанови, мету адресанта, необхідні для розуміння цього тексту) структуру; крім того дискурс характеризується спільністю світу, який упродовж розгортання дискурсу «будується» його репродуцентом (автором) та інтерпретується реципієнтом (слухачем, читачем тощо) [42, с. 25].

Комунікативний дискурс як засіб соціальної взаємодії є новою формою політичної, наукової, організаційної й технічної сили суспільства, за допомогою якої індивід чи сукупність індивідів здійснюють обмін інформацією. Виконуючи зв'язну функцію, комунікативний дискурс виступає найважливішим механізмом становлення індивіда як суспільної особистості і провідником настанов соціуму, що регулюють дії учасників дискурсивного діалогу.

О. С. Фоменко у своїй дисертації дає наступне визначення дискурсу. Політичний дискурс може бути визначений як сукупність усіх мовленнєвих актів у політичних дискусіях, а також правил публічної політики, які оформилися згідно існуючих традицій та отримали перевірку досвідом [50, с. 4].

У сучасному суспільстві політичний дискурс виступає дуже цікавим явищем, яке постійно розвивається. Політичний дискурс є віддзеркаленням суспільно-політичного життя країни, він несе у собі елементи її культури, а також містить у собі риси національного характеру, загальні і національно-специфічні культурні цінності [52, с. 243].

Варто підкреслити, що будь-яке лінгвістичне і комунікативне явище – це змінна субстанція, що є широким простіром для проведення досліджень і щодо

його особливостей, аспектів та впливу на життя суспільства. Політичний дискурс як багатоплановий феномен займає особливе місце у сучасній науці на стику різних дисциплін, зокрема лінгвістики, перекладознавства, культурології, політології, соціолінгвістики.

Підвищена цікавість до вивчення лінгвістичних та риторичних особливостей сучасного політичного дискурсу, зумовлене різними причинами, зокрема поєднанням вербальних і невербальних компонентів в межах сучасної комунікації та диверсифікація політичного дискурсу, що зумовлена розвитком інформаційних технологій [19, с. 6].

Політичний дискурс як комунікативне явище включає і наступні важливі характеристики: у політичному дискурсі поєднуються риси різних стилів мовлення: офіційно-ділового (спільні риси – клішованість, формульність резолюцій звітів та інших політичних документів), суспільно-політичного (спільні риси – лексичні одиниці), наукового (спільні риси – значний власний термінологічний фонд, мова політології як науки), стилю художньої літератури (спільні риси – синкретичність, гетерогенність, відкритість політичного словника, емоційне навантаження політичної лексики) [19, с. 9].

2.2. Поняття політичного дискурсу в контексті семантики

Аналізувати політичний дискурс можна з погляду політичної лінгвістики і з позицій дискурсивного аналізу.

За визначенням видатного вченого В. Дем'янкова, політична лінгвістика є частиною політичної філології, наука про співвідношення властивостей дискурсу з такими концептами, як «влада», «вплив» та «авторитет». Політична лінгвістика, на думку вченого, повинна досліджувати мікрорівень дискурсу:

синтактику, семантику й прагматику політичних дискурсів, їх інсценування та інтерпретацію, порівнювати політичну мову з повсякденною [12, с. 34]. Проте з цього визначення випливає розуміння політичного дискурсу лише як мовної дії суб'єктів політики, що не відповідає загальноприйнятому його розумінню як певної віртуальної реальності, в якій опиняється спільнота, об'єднана спільним політичним і культурним простором. Незважаючи на те, що предметом даного дослідження є власне вербальний вимір політичного дискурсу, все ж зводити його до суто мовних категорій – не варто. Адже процеси політичної вербальної комунікації, висловлювання, що впливають на політичну свідомість та політичну реальність соціуму, не можна вважати об'єктом вивчення лише лінгвістики, яка досліджує те, що було сказано в конкретному випадку, специфіку сказаного й правила, згідно з якими висловлювання побудоване.

Політична комунікація належить до сфери зацікавлення політичного дискурс-аналізу, що вивчає процеси політичної дійсності. На підставі аналізу висловлювань політиків дискурс-аналіз розкриває особливості політичної культури та свідомості конкретного соціуму. У дискурс-аналізі має місце синкретизм наукової методології, який передбачає наявність культурологічних, семіотичних, лінгвістичних та політологічних підходів.

Так, згідно з підходом М. Фуко, дискурси не є лінгвістичною одиницею дослідження. Отже, предмет дискурс-аналізу – це не висловлювання, які можуть утворюватися згідно з певними формальними правилами, а тексти, які фактично мали місце за специфічних умов. Тобто йдеться про дослідження «умов існування», а не «умов імовірності», про те, чому певні висловлювання набули цієї, а не іншої форми, яка також була би можлива за даної системи правил [51, с 124].

Існує також думка, що дискурс-аналіз – це не інтерпретація мовного сенсу, а реконструкція горизонту, всередині якого щось може бути назване істинним або кандидатом на істину. Цій думці відповідає і погляд іншого вченого – Є. Кожем'якіна, згідно з яким дискурсивний підхід націлений не так на виявлення певного змісту чи автентичного сенсу тексту, як на пояснення, відповідно до яких правил, в яких умовах, за яких обставин текст стає можливим і що при цьому стало внутрішньою чи зовнішньою рушійною силою [24, с. 144].

Досліджуючи політичний дискурс, потрібно розрізняти політику й політичне.

Політика – це діяльність суб'єктів політики, спрямована на здійснення їхніх повноважень та задоволення владних інтересів. Натомість «політичне» – це властивість соціальної структури створювати та функціонувати в умовах владної ієрархії, що виникає внаслідок комунікації. Тобто, політика – це одна з практичних форм політичного, що втілюється в інституційному політичному дискурсі.

В українській і світовій науці немає єдиного визначення поняття політичного дискурсу – як молодого, складного й багатогранного наукового концепту. До середини ХХ ст. науку про політику намагалися зосередити на таких категоріях, які мали би відображати об'єктивну політичну дійсність. Описуючи умови функціонування політичних інститутів, учені вважали свої результати виправданими та обґрунтованими. Лише представники некласичної чи постнекласичної парадигми почали трактувати політику чимось таким, що не існує насправді, наголошуючи: політика – це не реальний стан речей, а певна спільна мовчазна згода щодо того, що вважати реальним [67].

Характеристики, які притаманні сучасному політичному дискурсу чітко виділяє В. З. Дем'янков:

1. Оціночність та агресивність політичного дискурсу.

Оскільки терміни політичний і моральний мають оціночний компонент, в лінгвістичному дослідженні завжди фігурують міркування позалінгвістичні.

Так, коли намагаються охарактеризувати особливості "тоталітарського" дискурсу, неминуче вводять в опис етичні терміни:

- "Ораторство": домінує декламаторській стиль звернення,
- Пропагандистський тріумфалізм,
- Идеологізація всього, про що говориться, розширене вживання понять, які іноді суперечать логіці;

2. Перебільшена абстракція і науковість:

- Підвищена критичність та "гарячість";
- Насиченість лозунгами, пристрасть до заклинання;
- Агітаторській запал;
- Превалювання "Зверхнього Я";
- Формалізм партійності;
- Претензія на абсолютну істину [12, с. 35].

Ці властивості виявляють полемічність, взагалі притаманну політичному дискурсу і відрізняють його від інших видів мовлення. Ця полемічність позначається, наприклад, на виборі слів і являє собою перенесення військових дій з поля бою на театральні підмостки [10, с. 112].

Також глибинний аналіз політичного дискурсу проведений С. Кривенко; дослідниця виділяє такі його визначальні риси:

1. Інформативність. Політичний дискурс – це циркуляція інформації від політичного адресанта до адресата, статус яких визначає політичний контекст

ситуації. Обидва повинні володіти однаковим набором фонових знань, стереотипів та досвіду, адже повідомлення, що циркулюють, продукують коди, які підлягають декодуванню. Тобто їх мають зрозуміти саме так, як запланував і передбачив автор тексту. І на ці фонові знання нанизується потрохи нова інформація.

2. Комунікативність. Політичний дискурс є складним комунікативним явищем, що прагне наблизити реальність до певної ідеї шляхом формування загальних символів. Теорії дискурсу ґрунтуються на ідеї універсальності та автономії: ідея універсальності полягає в тому, що особиста свобода залежить від загальної згоди

3. Цілісність. Політичний дискурс варто вважати цілісним концептом, що функціонує впродовж певного часу, містить певну кількість символів, конотованих таким значенням, що відповідає інтересам політичних суб'єктів. Політичний дискурс однієї спільноти функціонує в одній площині, якщо ж поряд з ним існують альтернативні дискурси, це свідчить про обмеженість та недовіру даного, його нездатність протистояти конкурентним політичним дискурсам. Для прикладу, в недемократичному режимі поряд з інституційним політичним дискурсом циркулюють політичні дискурси незгодних (чи легально, чи нелегально), натомість у демократичному суспільстві дискурси влади й опозиції існують в одному дискурсивному полі.

4. Символічність. Найбільшого розвитку ідея символічності політичного дискурсу отримала в працях французьких постструктуралістів. Сказавши, що певний дискурс є політичним, маємо на увазі, що доступ до його створення мають суб'єкти політики, наділені владними повноваженнями та особистими інтересами. Т. ван Дейк вважає, що для владних груп найважливішим є контролювати дискурс, бо він керує свідомістю, а свідомість визначає поведінку.

5. Раціональність (мотивованість). Існування кожного режиму, держави чи будь-якого іншого політичного чи державного утворення потребує легітимності, тобто раціонального обґрунтування необхідності його існування. Чи будуть це раціонально-юридичні підстави, чи йтиметься про культурно-метафізичні пояснення – залежить від різних обставин, але мотиви політичної реальності існувати повинні. Це заставляє політику бути сферою постійного переконування.

6. Аргументованість. Вимога раціональності створює необхідність обґрунтування певної політичної дійсності. Тобто, аргументація – це сукупність форм і засобів, з допомогою яких комунікант може апелювати до різних цінностей (емоційних, пізнавальних, етичних тощо), аби переконати інших, сформувавши в них нові знання на основі вже відомих тверджень

7. Культурна детермінованість. Політичний дискурс існує в умовах інтерсуб'єктивності – сукупності соціального та індивідуального знання, якого достатньо для взаємного порозуміння між адресантом та адресатом. Соціокультурний контекст політичного дискурсу орієнтований на масову аудиторію, об'єднану спільними цінностями; національно-культурною ідентичністю; ідеологічністю

8. Еволюативність передбачає здатність політичного дискурсу встановлювати ціннісні відповідності У будь-яких політичних текстах присутні позитивно та негативно конотовані слова, які відображають цінності самого мовця та його слухачів. Політичний дискурс закладає систему бажаної та небажаної поведінки, способу думати і сприймати політичну дійсність у заздалегідь визначений спосіб. На цьому рівні проглядається прагматична суть політичного дискурсу.

9. Часовість, або темпоральність. Символи, які мають значення для суспільства, конотовані тим значенням, яке важливе й актуальне впродовж конкретного часового періоду. Якщо значення певних символів не відповідає тенденціям політичного дискурсу, воно втрачає вплив на свідомість членів суспільства.

10. Просторовість. Зазвичай реальний політичний дискурс існує в просторових межах, які можна прирівняти до кордонів держави проживання політичних суб'єктів. Ідеальний дискурс передбачає відсутність таких меж, проте дотепер його втілення відбувається на конкретних територіях.

11. Структурованість. Політичний дискурс має свою структуру, що передбачає наявність слів-концептів, текстів, стилю й символів, які детермінують політичну дійсність, політичний режим зокрема, і які набувають сенсу, лише існуючи в певному політичному дискурсі

12. Абстрактність. Політичний дискурс оперує абстрактними концептами, що залежно від контексту можуть змінювати своє значення та конотативність [26, с. 137-142].

Головна мета політичного дискурсу – переконати аудиторію – зумовлює постійну антропосрямованість політичного дискурсу. Це вимагає урахування когнітивних, психологічних і соціальних параметрів аудиторії, рівня освіти, професійної та регіональної належності, віку і статі. На мовному рівні це відбивається на виборі лексичних одиниць, наприклад, спеціалізованої лексики, жаргонізмів, використанні звертань і привітань на мові або відповідному діалекті аудиторії [52, с. 241].

Іншою характерною рисою політичного дискурсу є його двомовність чи двозначність. Не дивлячись на відкритість, прямоту і інформативність тексту політичної промови, дискурсу все ж таки властиве замовчування певних фактів,

або навмисне спотворення істини, з метою досягнення бажаного впливу на аудиторію та бажаного результату. [35, с. 123].

Отже, полемічний характер політичної мови є своєрідною театралізованою агресією. Її мета – це навіювання негативного ставлення до політичних противників, на нав'язування інших цінностей і оцінок. Також, відмітимо його соціальну спрямованість, тобто вплив, який, за допомогою мовних засобів, здійснюється на певну групу соціуму.

Наукові визначення політичного дискурсу варто узагальнити двома основними тенденціями: політичний дискурс як мережа текстів, присвячених політичній тематиці, що певним чином визначає поведінку адресата; і політичний дискурс як символічна дійсність, в якій спільнота перебуває впродовж певного часу. Тобто інституційний політичний дискурс можна вважати мережею політичних текстів, авторами яких є суб'єкти влади; або ж процесом затвердження, зміни чи продукування символів як найвищих цінностей суспільства. Обидва визначення не суперечать одне одному, вони залежать, радше, від методології дослідження, яку обирають науковці, адже в першому випадку доведеться зосередити увагу на вивченні текстів, в іншому – на символах, які розуміє та розділяє суспільство [26, с. 136].

Таким чином, аналіз політичного дискурсу на сьогодні розвивається в різних напрямках, розв'язує різноманітні наукові завдання, зокрема описує окремі елементи політичної мови; вивчає окремі рівні аналізу: фонетику, лексику, синтаксису, тексту і дискурсу; розвиває нормативний (критичний) та дескриптивний (описовий) підходи; вивчає окремі політичні жанри, стилі, тексти; досліджує ідіостиль – загальні закономірності політичної мови; займається дискурсивним вивченням комунікативних ролей, ритуалів, стратегій і тактик; здійснює порівняльні дослідження, виявляє загальні й особливі ознаки

30 політичних дискурсів різних країн та епох; займається дослідженнями, що містяться в орієнтованих на суміжні галузі науки, використовує методи психолінгвістики, когнітивістські, лінгвокультурології тощо.

2.3. Історія розвитку політичного дискурсу

На думку дослідника Дж.Дж.А.Покока, історія політичної думки – це не відображення історії думки взагалі або ж мови чи парадигм співтовариства політологів. Лише останнім часом це співтовариство наблизилося у своєму розвитку до того моменту, коли його мова та його історія можуть знайти гідний статус політичної підсистеми [*Росск*]. Значною мірою цей факт пов'язаний із розвитком аналізу політичного дискурсу. Існує думка, відображена у значній частині літератури, згідно з якою мова може впливати і дійсно впливає на політику. Наприклад, М.Едельман стверджує, що “політична мова і є політична реальність..., мова є інтегральним елементом політичної сцени - не просто інструментом для опису подій, але й частиною подій, яка здійснює сильний вплив на формування їх значення, сприяючи оформленню політичних ролей, що визнають і політичні діячі, і суспільство в цілому” [60].

До найбільш змістових формулювань щодо взаємозв'язку мови і політики відносяться виокремлені у збірнику наукових праць кінця ХХ століття визначення [36]:

- “якщо політичне виявляється тільки через мовлення, то адекватне розуміння політичного мовлення є необхідною умовою для адекватного вивчення політики” (Ст. Д. Ілі, 1981);

- “дискурс будь-якого типу... є полем боротьби (a site of struggle). Це динамічний мовний і, насамперед, семантичний простір, у якому виробляються і випробовуються соціальні значення. Це найбільш очевидно щодо політичного дискурсу, оскільки практика політичної діяльності і політичного мовлення пов’язана насамперед із владою” (Дж. Сейдель, 1985);

- “питання про значущість мовлення є політичними за визначенням, оскільки саме мовлення робить людину політичною істотою...З усіх форм діяльності, необхідних для людських співтовариств і в них представлених, тільки дві вважалися політичними і становили те, що Арістотель називав *bios politikos*, а саме: дія (*praxis*) і мовлення (*lexis*), з яких виростає вся галузь справ людських” (Ф.Р.Далмейр, 1984);

- “мова є наймогутнішою зброєю людини. Збройні сили здатні утримувати народ у стані підпорядкування довгі роки, навіть покоління. Однак тільки за допомогою мови можна маніпулювати людською свідомістю і схилити народ до співпраці в справі власного гноблення. Так само розуміння мови стає початком політичної незалежності” (Д.Грін, 1987);

- “політика, по суті, є мовленнєвою діяльністю, у якій мова використовується для інформування інших про політичні проблеми і для переконання в необхідності взяти участь у діях, пов’язаних з даними проблемами” (М.Л.Гайс, 1987) [37].

Представники різних професій і різних наукових дисциплін проявляють інтерес до вивчення політичного дискурсу, серед них журналісти, політологи, філософи, соціологи, фахівці в галузі теорії комунікацій, а також лінгвісти. Одним із перших журналістів, що звернули увагу на комунікаційну діяльність в її функції опосередкування політичної реальності, був, безумовно, журналіст А.Ф.Бентлі. Він вважав аналіз саме мовної діяльності найважливішою умовою

дослідження політики і суспільної думки. Він ніколи не залишав поза увагою ключовий зв'язок між комунікацією і політикою, а також між комунікацією й соціальною діяльністю.

У дискурс-аналізі помітно виділяються два великих напрями - філософський, пов'язаний із герменевтикою і так званим аналізом повсякденної мови (ordinary language), і філологічний, представники якого спирались на використання лінгвістичних методів аналізу, а також на літературознавче за своїми джерелами вивчення нарративності та сюжетики дискурсів. Варто визнати, що багатьом дослідникам у середині 50-х рр. минулого століття здавалося, що відновлення політичної філософії, досягнуте за допомогою аналізу повсякденної мови, герменевтики, а також використання філології, допомогло звільнити історію політичної думки і перетворити її з історії ідейних систем на історію мовного вживання і політичного мислення. Насправді аналіз мовних прикладів у філософських дослідженнях політичного дискурсу рідко виходив за межі обговорення кількох слів чи словосполучень, які, як вважалося, мають особливу політичну значущість [37].

Власне лінгвістичні методи дослідження, а також вихідні лінгвістичні дані почали використовуватися до процесу аналізу політичного дискурсу відносно недавно. Однак, дослідники вже виділяють такі основні типи лінгвістичного аналізу дискурсу:

- особлива увага до парафрази і синонімічності (порівн. роботи М.Пешо, П.Анрі, Ж.Пуату, Д.Малдідьєра);
- акцент на аргументації і синтаксисі (Т.Трю, Ж.Зайдель);
- зосередження на висловлюваннях (порівн. роботи Л.Курдессеса, П.Фіала, Е.Верона, П.Ашарда);
- лексичні і лексикометричні дослідження (наприклад, Ж.Жиляму,

Р.Мунье, Ж.Коммерета і Р.Моро, М.Турньєра, А.Бергунью);

- дослідження нарративних функцій (Ж.-П.Фейє);
- риторичні дослідження (К.Гільомен);
- семіотика (Р.Барт);
- відмінкова граматики;
- антропологічні та соціолінгвістичні дослідження (порівн. роботи Дж.Комароффа, Д.Паркіна, Ж.-Б.Марселезі) [72].

Суспільство весь час використовує практику людської діяльності. Мова, яка слугує вираженням цієї практики водночас відзеркалює й обумовлює діяльність суспільства. Важливо при цьому те, що жодна зі сторін – мова і суспільство – не є незалежним агентом: вони діалектично поєднуються в дискурсі [68].

Однією з широко представлених в аналізі політичного дискурсу гіпотез є гіпотеза про вплив мови на політичне мислення. Це один з найцікавіших варіантів гіпотези Сепіра-Уорфа. Насправді, людське мислення здійснюється на основі систем мовної комунікації, ці системи допомагають конституювати як їх концептуальні світи, так і структури влади чи соціальні світи, з ними пов'язані. Концептуальні й соціальні світи є при цьому контекстами один одного [60].

Твердження про те, що політичний дискурс може впливати на політичне мислення, набуло широкої популярності в основному завдяки творам Дж.Оруелла та його послідовників. Уже в своїх іспанських репортажах, а потім у відомому романі “1984” і, головне, у статтях про англійську мову Оруелл виявив важливі закономірності взаємодії мови і політики. Основним його досягненням стала концепція так званого “новомову” – особливого роду дискурсу, що дає змогу контролювати політичну поведінку.

Оруелл був переконаний у тому, що думка залежить від мови і, отже, при обмеженні політичним керівництвом спектра можливостей мовного вираження звужується спектр можливих розумових процесів. Метою “новомову”, у розумінні Оруелла, було не вираження особливостей світогляду й індивідуального мислення, а недопущення неприйнятних з погляду політичного керівництва способів мислення – непотрібні думки мали буквально стати немислимими тією мірою, якою вони залежать від допустимих для використання слів [60]. Надалі було встановлено, що “новомов” входить у цілий клас дискурсів, що охарактеризовані М.Холлідесем як антимова.

З кінця 70-х рр. починає вивчення специфічної антимова ядерного істеблїшменту ньюспїка П.Чїлтон. У результаті у 80-ті рр. розвинулась більш гнучка і продуктивна порівняно з інтерпретацією “новомову” інтерпретація дискурсів класу антимов. Вона була пов’язана не стільки з констатацією обмежувальних чи спонукальних можливостей знакових форм у політичному процесі чи поведінці окремих його учасників, скільки з виявленням когнітивних схем, що пов’язують політичні дії і відповідну їм семіотичну фактуру. Відштовхуючись від відомих робіт Дж.Лакоффа про метафорику та когнітивні схеми, П.Чїлтон здійснив ряд досліджень, у яких показав, як на основі різних когнітивних схем складаються окремі політичні дискурси.

У цілому дискурс-аналіз є відносно новою, однак багатообіцяючою і такою, що успішно розвивається, галуззю гуманітарного знання. Його використання для вивчення політичного процесу в цілому, тих чи інших політичних курсів, а також лїній поведінки окремих політичних організацій і політиків видається вкрай продуктивним у сучасній політології [37].

Таким чином, вважається, що одним з перших термін “дискурс” вжив американський лїнгвіст А.Харріс, який у 1952 р. опублікував статтю “Аналіз

дискурсу”, присвячену дослідженню мови реклами. Учасники дискурсу аналізують реальність, відмовляючись від існуючих у свідомості і закріплених у мові стереотипів. Тут під дискурсом розуміється, скоріше, спосіб одержання істинного наукового знання. У такій інтерпретації дискурс виступає як інструмент пізнання реальності. Враховуючи інтегративний підхід до тлумачення явищ, виділяють наступні аспекти дискурсу: семіотичний, діяльнісний, матеріальний, політичний, соціокультурний.

Політичний дискурс є віддзеркаленням суспільно-політичного життя країни, він несе у собі елементи її культури, а також містить у собі риси національного характеру, загальні і національно-специфічні культурні цінності. Головна мета політичного дискурсу – це переконати аудиторію. Для цього необхідно врахувати когнітивні, психологічні і соціальні параметри аудиторії, рівня освіти, професійної та регіональної належності, віку і статі. Отже, політичний дискурс відображає мовні, соціальні та культурологічні особливості народу, в якому він здійснюється, і орієнтований на певну цільову аудиторію, зі своїми психологічними та етнічними особливостями.

РОЗДІЛ 3. СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСИКИ ПОДКАСТІВ

3.1. Поняття подкасту та функціональне навантаження подкастів

Сучасний термін “*podcasting*” утворився в результаті поєднання англійських слів *iPod* – назви популярного плеєра компанії Apple та другої частини слова “*broadcasting*” (“радіомовлення, передача”). Таким чином, подкастинг – це спосіб публікації медіапотоків (звукових mp3 або відео-передач) у всесвітній мережі Інтернет, за яким вони транслюються особливим чином (протокол RSS), що дозволяє усім користувачам Інтернету ознайомлюватися з ними та завантажувати їх. Подкасти можна прослуховувати в онлайн режимі через веб-браузер, на будь-якому плеєрі, комп’ютері, смартфоні, програвачі, що підтримує формат mp3.

Подкастом є або окремий файл, або регулярно оновлювана серія таких файлів, що публікуються за однією адресою в Інтернеті. На відміну від звичайного аудіо-файла у форматі mp3, користувач може сам підписатися на цікаві для нього подкасти, відслідковувати та регулярно їх отримувати. Існують також такі види подкастів як відеокасти та скрінкасти.

Подкастинг – це зовсім нове, втім надзвичайно популярне явище як серед користувачів, так і серед дослідників. Дослідники зазначають, що подкасти (podcasts) – цифрові медіафайли, які розповсюджуються Інтернетом і які за змістом нагадують ток-шоу, містять інтерв’ю, бесіди чи будь-що інше, що належить до усного жанру мовлення [15, с. 97].

Подкаст розглядається як зафіксований у цифровій формі продукт людської діяльності, що характеризується змістовною завершеністю, інформаційною самодостатністю, відображає особливості мови і мовлення,

свідомості і мислення людини певної соціокультурної традиції. Він відіграє роль «голосу» епохи, розставляючи смислові акценти у її соціокультурному «за і проти». Цифрова «плоть» подкасту, що звучить, зодягнена у різні форми своєї екзистенціальної присутності (формати mp3, aac, ogg, wma), порушуючи питання різноманітних аспектів буття людини і суспільства, стала органічною і невід’ємною частиною загальнокультурного процесу [46].

Подкаст є продуктом творчої діяльності людини, тому, логічно, що такий продукт відображатиме найрізноманітнішу реальність. Він є потенційно невичерпним, оскільки завжди опосередкований принаймні двома контекстами: один належить національній культурі, а інший – є частиною духовної цілісності його творця – подкастера. Національний компонент є показником приналежності до певної етнічної групи та своєрідним ретранслятором національних ідей у світовий культурний простір; сприяє більш чіткому усвідомленню своєї культурної самобутності, поширенню уявлень про себе на загальнолюдському рівні, де подкастер виступає репрезентантом національної культури і «генератором» процесів становлення і розвитку національної самоідентифікації [46].

Подкаст – це завжди суб’єктивний продукт, враховуючи авторські смисли закладені в нього, зокрема особливості світобачення авторів, мотиви їх створення. Подкастер, за допомогою мови, не просто передає інформацію, в якій містяться ті чи інші знання про певні фрагменти світу, він проявляє себе, піддає контент свідомому впливу (літературна обробка, темп, швидкість мови, тощо) [46, с. 4] . «...мова є «інструментом соціальної влади», оскільки висловитися нейтрально неможливо: всяке використання мови припускає ефект впливу. За мовним виразом завжди стоять які-небудь інтереси, мета, чиясь точка зору» [2, с. 135]. Тому можна вважати, що аудіо подкаст є специфічним

відображенням у цифровому та звуковому «матеріалі» неоднорідних за фактурою мови і мовлення їх автора-подкастера. Як виразник і носій авторської думки, засіб пізнання людиною себе і навколишньої дійсності, подкаст висуває на авансцену питання, що так чи інакше корелюють з конкретною людиною, яка проживає на конкретній території.

Подкастинг як явище поширене у всьому світі, а в Україні воно лише починає розповсюджуватись. Причини появи подкастів на сайтах редакцій засобів масової інформації можна розглядати етапом розвитку традиційних медіа, метою якого є потреба збільшити аудиторію або ефективно боротися з конкурентами. Однак враховуючи світові тенденції подкасти тяжіють до виокремлення у самостійний сегмент.

Виділення подкастів у окремий напрям у складі медіа можливе лише за умов високої якості цього продукту і значних вкладеннях у його рекламу та поширення. Створення подкасту можливе лише після проведення маркетингового дослідження на ринку користування контент-послугами. Приміром, у Києві, де більшість населення користується мобільними телефонами вищого класу, такі речі як подкаст можуть бути потрібні, тоді як у регіонах такі нововведення можуть про- сто бути недоречними через відсутність належної техніки й необхідності. Переходити на нові стандарти економічно вигідно тільки тоді, коли накопичується критична маса споживачів, готових користуватися новим продуктом [15, с. 98].

Передумови появи подкастів слід шукати у технологічній та соціальній сферах. Прогрес у сфері технологій спричинив розширення аудиторії, що прагне різноманітних джерел інформації. Ці фактори стимулювали потребу у нових видах Інтернет-комунікації. Водночас, поява подкастів є новим етапом розвитку суспільства. У розвиненому соціумі потреба «бути почутим» ,

самовиразитися та отримати визнання свідчить про новий етап розвитку суспільства. Таку можливість соціальної реалізації на сьогоднішній день забезпечують подкасти.

Відеокасти мають певну перевагу над аудіоподкастами, тому що вони активізують не тільки слухове сприйняття, а й візуальне, що сприяє кращому запам'ятовуванню. Скрінкастинг (англ. screen – екран та broadcasting – передача) – жанр подкастингу, що транслює для широкої аудиторії відеопотік із записом того, що відбувається на екрані комп'ютера автора. Додатково накладаються аудіокоментарі й текстові блоки з поясненням того, що відбувається. Ефект від перегляду скрінкастинга аналогічний тому, якби глядач знаходився поряд з автором і той показував би дії на своєму реальному комп'ютері і при цьому давав би коментарі.

Засобами, необхідними для створення подкастів є комп'ютер з активним аудіоредактором, аудіокарта та мікрофон. Існує певний алгоритм створення подкастів: вибір теми, написання списку тез, про які йтиме мова, власне запис та монтування.

Слід звернути увагу на такі особливості подкастів, зокрема тривалість інформаційних подкастів – від 7 до 10 хвилин, а випуску новин – до 7 хвилин; найкраще коли випуск ведуть двоє дикторів із динамічним тембром голосу, для активізації уваги слухачів; на завершення доречно згадувати про те, де можна ще почитати й послухати такі ж чудові сюжети.

Подкасти можуть бути особливо корисними для сайтів та Інтернет-проектів, радіостанцій, блогерів, інтернет-видань (з метою залучення більшої аудиторії), громадських ініціатив та організацій (задля популяризації своєї організації та залучення небайдужих до відповідної діяльності), організаторів важливих подій (забезпечення можливості оприлюднювати відео-

та аудіо-записи своїх заходів), бізнесу (так званий – комерційний подкастинг).

Розуміння подкасту багатогранне і для визначення такого поняття необхідно проаналізувати його функціональне наповнення, зокрема через огляд наукового доробку українських та зарубіжних дослідників у предметних галузях. Зокрема доволі часто до питання подкастів та саме їх функцій звертаються фахівці галузі освіти (В.П. Андрущенко, О.С. Скубашевська, І.М. Дробіт, Н. Кардашова, І.В. Страшко, О. McGarr, Sh. Scutter); тут подкаст розглядається переважно як інструмент для навчання. Подкастом цікавляться також дослідники медіа (R. Berry, E.Menduni) та політичної сфери (R. Nelson, C. Campbell). Результати досліджень в суміжних дисциплінах доводять про широке застосування та функціональне призначення подкастів та необхідності їх подальшого багатопланового вивчення.

Функціональні характеристики подкасту у просторі мережі дають підстави визначити його як створений індивідуальним або колективним авторством твір, і як засіб інформації та комунікації, інструмент ідеологічного впливу і формування світоглядних позицій особистості та суспільства, знаряддя політичної та ідеологічної боротьби, як продукт редакційно-видавничої діяльності ЗМІ, як засіб тиражування, поширення аудіотекстів, і як особливий товар, призначений для продажу, засіб поширення знань, інструмент освіти, формування і виховання людини, продукт соціальної і культурної діяльності людини у вигляді подкастингу. Як комунікативний та когнітивний засіб подкаст є надзвичайно важливими, оскільки він «зберігає звукову форму мовного вираження думки автора» [46, с. 85].

Завдяки своїй актуальності і важливості, подкаст також забезпечує виконання ряду функцій, зокрема комунікативну, когнітивну, інформативну, пізнавальну, освітню, виховну, соціалізуючу, компенсаторну та інші.

Унікальність подкастів забезпечується також завдяки його ролі у різних сферах – медійній, освітній, науковій, політичній. Він може бути продуктом як усної асинхронної (запис лекції, повідомлення, презентації), так і синхронної комунікації (відтворення діалогу, дискусії, інтерв'ю), який згодом розміщується у мережі, з метою забезпечення можливості його завантаження та прослуховування у зручний час [46, с. 86].

Подкаст є певним цифровим звуковим «посередником» між взаємодіючими у мережі суб'єктами; він передає інформацію, транслює і породжує смисли, що зумовлюються соціальним, культурним, професійним, мовним, особистісним контекстом. Когнітивна функція подкасту забезпечується завдяки можливості висвітлювати різні сторони людського життя, не лише описуючи суспільство, а й даючи оцінку процесам, що відбуваються в ньому сьогодні.

Важливою також є комунікативна функція подкастів, адже завдяки інтерактивній взаємодії формуються серії подкастів, що відображають потреби та прагнення цільової аудиторії. Цифрова форма його розповсюдження у мережі допомагає взаємодіяти з іншими людьми, незважаючи на географічні і соціальні кордони, допомагає при обміні ідеями, реалізує потребу людей у спілкуванні. Водночас створення, поширення та обмін подкастами є не тільки формою взаємодії людей, але й забезпечує реалізацію соціалізуючої функції подкасту, яка тісно пов'язана з прослуховуванням, у процесі якого відбувається освоєння соціального досвіду, стереотипів поведінки, усвідомлення, збереження і відтворення культурних норм і цінностей.

Враховуючи тематику матеріалу (культура, освіта, релігія, політика, спорт), відображеного у подкасті забезпечується інформативна функція подкастів через задоволення потреб користувачів. Корпорації, бібліотеки,

університети регулярно розміщують подкасти на своїх веб-сторінках з метою забезпечення альтернативної форми подання інформації. Регулярно розміщують подкасти радіостанції (RFI, RTL, France Culture, France inter), телерадіомовні організації (BBC), телеканали (CNN, France 24, France 2), професійні журнали тощо. Деякі періодичні видання (The Economist, Le Monde) подають версії своїх публікацій у форматі MP3, але завантаження доступне тільки для передплатників. Інші (The New Yorker, The New York Times, Le Figaro) надають безкоштовні аудіо-версії окремих статей у форматі подкасту.

У сфері наукового пізнання роль подкасту проявляється у можливості для кожного розширити свій власний кругозір, отримати об'єктивні, обґрунтовані знання про дійсність. Таким чином, метою прослуховування навчальних подкастів є отримання нових знань, доступ до невідомого, що передбачає ціннісно-сміслову ставлення до отриманих знань.

На сьогоднішній день подкаст є альтернативою традиційним друкованим підручникам, стимулюючи зміну навчальної поведінки і організації навчання [63]. Використання подкастів в освітньому процесі пропонує різноманітні можливості для поширення навчальної інформації та доступу до неї. Простота підписки і використання дає можливість працювати з матеріалом у власному темпі, в будь-якому місці та у будь-який час: його можна зберігати, розділяти на частини, комбінувати, копіювати, перетворювати і переміщати, змінювати швидкість, темп мовлення у відповідності до індивідуальних потреб і запитів [46, с. 86].

Через характер намірів подкастерів визначається виховна функція. Розповсюдження знань про соціальну дійсність; просвіта, поширення, формування загальнозначущих цінностей в індивідуальній та суспільній свідомості – таке виховання здійснюється через соціокультурну позицію

автора, яка виявляється в підходах до відбору матеріалу, його представлення та спосіб транслявання. Виховна функція подкасту реалізується ще й через імпліцитні установки, що пропагують певні форми соціокультурної активності; адже в такому вимірі подкаст є ще й можливістю маніпулятивного впливу на політичну, правову поведінку різних груп населення, громадську свідомість, можливість цілеспрямованого формування емоційних і поведінкових стереотипів, установок, шаблонів. Таким чином, подкаст може бути як засобом творення, так і засобом руйнування, адже його існування забується на свободі слова.

Компенсаторна функція подкасту обумовлена заміщенням певних відсутніх факторів. Так, неможливість безпосередніх контактів з представниками інших культур компенсується за рахунок доступу до іншомовних автентичних подкастів, в яких відображається реальна дійсність, особливості національної культури. Можливість повторного прослуховування незрозумілих моментів при опануванні нового матеріалу врівноважує труднощі у сприйнятті, швидкості говоріння, допомагає усувати мовні бар'єри. Доступ до навчальних ресурсів, що регулярно поповнюються, дозволяє надолужити пропущене, дає змогу працювати з ним у зручний час, забезпечує підтримку власної траєкторії навчання, адаптованої до конкретних цілей [73].

Таким чином, подкастинг – це зовсім нове, втім надзвичайно популярне явище як серед користувачів, так і серед дослідників. Дослідники зазначають, що подкасти (podcasts) – цифрові медіафайли, які розповсюджуються Інтернетом і які за змістом нагадують ток-шоу, містять інтерв'ю, бесіди чи будь-що інше, що належить до усного жанру мовлення. Подкаст розглядається як зафіксований у цифровій формі продукт людської діяльності, що характеризується змістовною завершеністю, інформаційною самодостатністю,

відображає особливості мови і мовлення, свідомості і мислення людини певної соціокультурної традиції. Він відіграє роль «голосу» епохи, розставляючи смислові акценти у її соціокультурному «за і проти». Цифрова основа подкасту, що звучить, зодягнена у різні форми своєї екзистенціальної присутності (формати mp3, aac, ogg, wma), порушуючи питання різноманітних аспектів буття людини і суспільства, стала органічною і невід'ємною частиною загальнокультурного процесу.

Подкаст – це завжди суб'єктивний продукт, враховуючи авторські смисли закладені в нього, зокрема особливості світобачення авторів, мотиви їх створення. Причини появи подкастів на сайтах редакцій засобів масової інформації можна розглядати етапом розвитку традиційних медіа, метою якого є потреба збільшити аудиторію або ефективно боротися з конкурентами. Передумови появи подкастів знаходимо у технологічній та соціальній сферах.

3.2. Виникнення подкасту *PodSaveAmerica*

Об'єктом дослідження цієї магістерської роботи є лексика популярного американського подкасту "*Pod Save America*". Вважаємо за доцільне звернутися до історії виникнення та прагматичного аспекту цього подкасту.

Pod Save America – це американський прогресивний політичний подкаст, який випускає та розповсюджує *Crooked Media* [70]. Перший випуск подкасту вийшов у січні 2017 року. Зараз контент оновлюється 2 рази на тиждень. Ведучими програми є колишні співробітники Барака Обама – Джон Фавро,

Томмі В'єстор та Джон Ловетт, вони ведуть програму щопонеділка. По четвергам Фавро веде програму з Деном Пфайффер. Це флагманський подкаст *Crooked Media*, медіа-компанії, заснованої Фавро, В'єстором та Ловеттом. Шоу містить близько 2 мільйонів епізодів та, в середньому, перевищує 1,5 мільйона слухачів за епізод [74]. Сама назва подкасту побудована на грі слів, імітуючи популярне американське гасло за словами пісні «God save America» («Боже врятуй Америку»), що у свою чергу побудоване за аналогією зі словами британського гімну «God save the Queen». Таким чином, можна припустити, що використання стилістичного засобу у назві передбачає, що інформація з подкастів може врятувати Америку.

Чотири годинні спеціальні телепрограми НВО «Збережи Америку» вийшли восени 2018 року для висвітлення проміжних виборів у США. *Crooked Media* також знімає подкасти та випускає їх на своєму каналі *YouTube*.

Джон Фавро служив головним спічрайтером Барака Обами з 2005-2013 років, роль, яка була набагато більш старшою і впливовою, ніж Джон Лавтт. З моменту виходу з Білого дому Фавро писав і говорив про політику і промову для аудиторії по всьому світу. У 2017 році він став співзасновником *Crooked Media*, де є співведучим «Pod Save America» і ведучим *The Wilderness*.

Джон Ловетт – колишній президентський спічрайтер, а також телевізійний письменник, ведучий подкастів і прямий шутер, широко шанований з обох сторін. У 2017 році він заснував *Crooked Media* разом з Джоном Фавро і Томмі В'єстором, щоб побудувати прогресивну медіа-мережу з шоу, аналізом і солодким, солодким контентом, який інформує, розважає і надихає на дії. Там він був співведучим "Pod Save America" і приймає "Lovett or Leave It", два найпопулярніших політичних подкасти в країні.

Томмі В'єтор є співзасновником *Crooked Media*, а також ведучим зовнішньополітично-орієнтованого подкасту «Pod Save the World». В уряді Обама він працював прес-секретарем Білого дому з національної безпеки.

Подкаст охоплює останні новини в світі політики, включаючи адміністрацію Трампа, уряд США та демократичну партію, а також думки представників медіа з населення, що беруть участь в політичному житті країни. Шоу проводить інтерв'ю з політиками, журналістами та політичними активістами. Серед гостей були Хіларі Клінтон та сенатори Берні Сандерс, Елізабет Уоррен, Корі Букер, Камала Гарріс та Кріс Мерфі. Вони взяли інтерв'ю у кількох колишніх кандидатів у президенти від демократів 2020 року, серед яких Сандерс, Букер, Гарріс, Бето О'Рурк, Ендрю Янг, Піт Буттігіг, Маріанна Вільямсон та Емі Клобучар [63].

New York Times описав подкаст, як «один з величезних проривів, через який зароджується руху опору», і «відповідь лівих на консервативне розмовне радіо ... з обмеженим бюджетом і без організаційної підтримки, його власники, здається, створили те, на що ліберали витратили майже два десятиліття і сотні мільйонів доларів, марно шукаючи». *The Sun Francisco chronicle* назвала його «одним із найпопулярніших подкастів країни». *Newsweek* писав, що ведучі шоу «роблять щось набагато цінніше [ніж політичний аналіз], а саме, роблять політику розважальною і навіть веселою» [74].

3.3. Семантичний аналіз лексики подкасту *Pod Save America* як одиниці політичного дискурсу

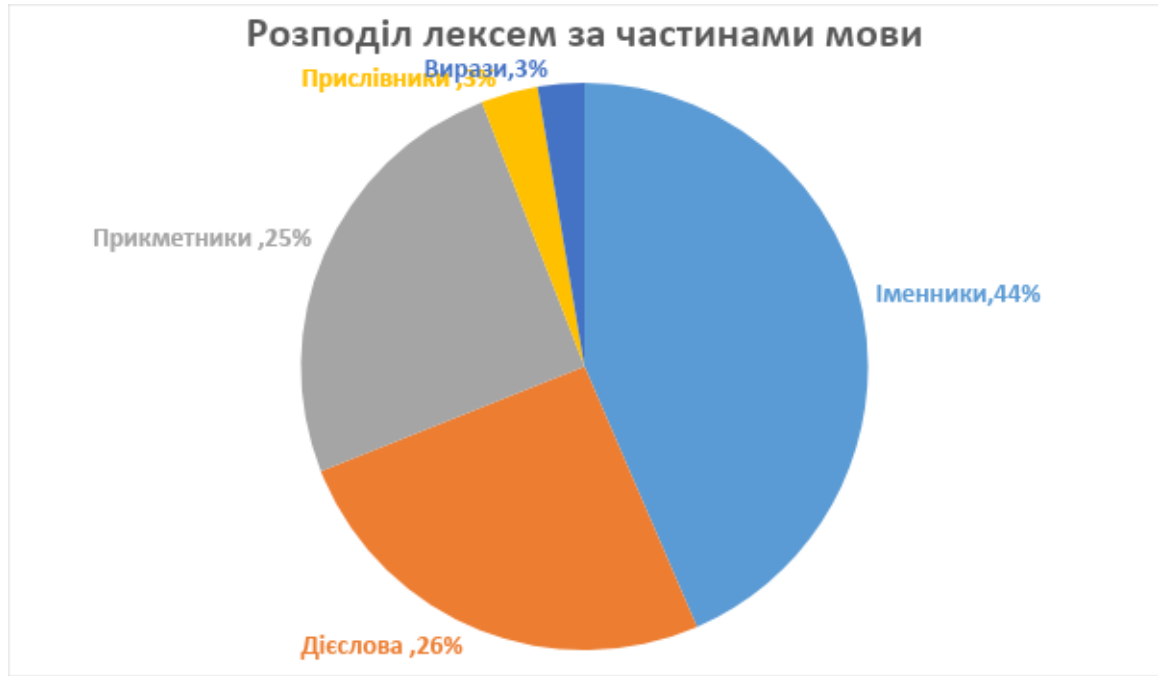
Для досягнення мети дипломної роботи необхідно провести аналіз та розробити класифікацію лексичних одиниць подкастів «Pod save America». Для дослідження було взято наступні записи: “Cyber Ninjas stop the Steal”, “Humane immigration and salad vaccination”, “Joe vs the Fall-cano”, “You win some, you Newsom”, “Sick of vaxxing nicely”, “Elder Abuse”, “Resignation dogs”, “Problems not solved”, “The Media’s Afganistan Amnesia”, “Third shot’s the charm”, “The Taliban takes Afghanistan”, “Fire Sale on Cuomo Books”, “No climate, no deal”, “Biden v. Florida men”, “The fear Olimpics”, “1/6 Truth, 1/6 Truthers”, “Panic! At the Delta”, “Both Sides-ing the insurrection”, “Is Facebook killing people?”, “Deja coup”, “CPAC: The Fascist and the Furious”, “Baby, you are a firework!”, “Criminal Apprentice”, “MAGA v. the military”, “Infrastructure 1. Democracy 0”, “That new Biden smell”, “Juneteenth and the GOP’s anti-anti-racism”, “Trump Leaks and the tax cheats”, “Does size matter?”, “Tramp’s Fauci fetish”, “Body temperature takes”, “Capitol storming police haters”, “Stop the 2024 steal!”, “Dr.Fauci Unmasked”, “Cheney Recreation”, “Horny for bipartisanship”, “Republicans cancel a Cheney”, “Vax on, Masks off”, “Accountability today, justice tomorrow”, “Mag-a-Lago”, “Are we infrastructure”, “A-holes in the Outfield”, “Biden’s chance to go big”, “Big eggs and Covid relief plan”, “The Era of Big Government is back”, “The clown Prince of CPAC”, “He did it. Not guilty”, “Seditions: Impossible”, “Impeachment, Lies and Videotape”, “Trump who?”, “Drunk on Coup-laid”, “Tweets and Reconciliation”, “Two Americas”, “Stimulus checks and balances”, “Caught in the Trump trap”, “The Mitch who Stole Christmas”, “The ads that denied 2020”, “Pardon me?”, “Certified loser”, “Have you tried role playing”, “Transition to greatness”, “President-elect Joe Biden”, “America’s crazy uncle”, “We won!”, “Covid, covid, covid”, “Trump gets Covid”, “See you on the other side”, “Basket of Neadnderthals”, “How Trump can

win, “Barack Obama in 2020”, “Joe Biden, Antifa General”, “Will you shut up, man?” [69].

Вже самі назви опрацьованих подкастів могли б служити матеріалами для лінгвістичного дослідження, оскільки їхні назви містять стилістичні засоби, зокрема гру слів та оксюмори. Гра слів часто використовується у повсякденному житті, коли мовець хоче надати ситуації комічного або дотепного ефекту. Також гру слів можна помітити у газетних заголовках, соціальних мережах, телепередачах та у повідомленнях електронної пошти. Гра слів явище непросте, адже такі мовні одиниці швидко з’являються і розповсюджуються, або ж так само швидко виходять із вжитку [25, с. 72], тому їх доречне вживання привертає увагу та впливає на слухачів.

Аудіо матеріали, які стали об’єктом дослідження відображають ключові моменти соціально-політично життя Америки 2020-2021 років і торкаються таких тем як політика, соціальне життя, медицина, юриспруденція, релігія, фінанси та деякі інші. З метою аналізу семантики лексичних одиниць подкастів, як заявлено у темі роботи нами були обрано формальний критерій для відбору лексем, а саме виокремлення самостійних частин мови; тобто предметом аналізу стали іменники, дієслова та дієслівні форми, прикметники та прислівники, також іменникові та дієслівні вирази, взяті із записів подкастів, у кількості 2000 одиниць.

Діаграма 3.1. Розподіл лексем досліджуваних подкастів за частинами мови

Як видно з діаграми 3.1. з-поміж 2000 лексичних одиниць нами було виокремлено 870 іменників – 43 %, 510 дієслів – 26 %, 502 прикметники – 25 %, 65 прислівників – 3 % та 53 вирази – 3 % досліджуваного матеріалу.

Отже, іменники становлять 43 %, серед них відмічаємо *abomination, abortion ban, absentee voting, academy, accomplishments, accountability, activist, addiction, adenta, agent, air missile technology, alignment, allocation, allowance, approval, aspiration, assault, asysum, atrocity, attention, autopsy, backlog, bad faith, bait, balance, ban, battle, bias, binge watching, black lives matter movement, blueprint, boycott, booster, border, bracket, bunker, burden, cancellation, census, chairman, chaos, citizenship, climate change, commission, competence, compilation, condiment, conspiracy, conviction, coverage, crime, cult, deal, debt, decade, denial,*

deputy, destrucion, deportation, disclaimer, donamin, dose, elimination, emergy, endeavour, facility, footage, goods, governance, grind, harm, headboard, humility, idiot, inflation, inkling, jab, job, liability, lineup, margin, matchmaker, merit, mob, network, nonstarter, option, order, owner, parade, pattern, people, point, posterity, price, prism, progress, public, push, recess, regulation, resignation, respond, routine, segment, spigot, stunt, team, timeframe, trial, vigor, wages, waste, winner, withdrawal. Серед іменників відмітимо значну частку слів латинського та грецького походження.

Дієслова налічують 26% мовного матеріалу, а саме *achieve, acknowledge, announce, ask, assume, backlash, believe, blow up, break, cancel, care for, clean up, compete with, conduct, crash, deal with, destroy, donate, die, disapprove, emanate, end, enforce, extract, face, fill out, figure out, film, fire up, force to, foresee, ger closer, go down, hate, hind, hold smb to, hunt smb down, impact, implement, increase, invest, jail, knock on, launch, live for, look at, make sure, manage, moderate, navigate, nominate, open up, overturn, perpetuate, pickle, pretend, prove, pull smth off, punish, push back, recall, reform, refuse, regulate, require, rescind, rescue, resign, revenge, shoot at, split, strike, suicide, take away, taunt, tend to, tie to, turn on, uncove, unravel, upheld, vaccinate, vote, wake up, walk back, worn out.* У цій підгрупі відмітимо часте вживання фразових дієслів; інколи саме дієслово має нейтральне значення, а додавання відповідного прийменника надає ЛО політичної, фінансової, військової та медичної семантики.

Прикметники – це 25 % матеріалу дослідження: *actual, addcitive, affecting, affordable, alternative, angry, annoyed, appropriate, available, better, binary, bitter, boring, brutal, careful, catastrophic, chaotic, closer, compatible, congressional, convenient, coward, craze, critical, curious, daily, democratic, demographic, descent, devastating, diplomatic, easy, effective, embarrassing, engaged, evacuating,*

eviscerated, expensive, extraordinary, ex-urban, federal, female, final, former, free, fucking, genuine, global, goddamn, gutted, healthy, horrible, horrifying, identical, important, incompetent, initial, innocent, insane, interesting, involved, ironic, jurisprudential, large, last, legal, liberal, local, low, massive, meaty, miserable, monitoring, not authorized, nuclear, obligatory, over-performing, past, pharmaceutical, popular, potential, pragmatic, proactive, professional, proper, quotidian, random, real, relieved, reluctant, resuming, ridiculous, scary, severe, skew, sloppy, sudden, sure, surrounded, the easiest, tired, tough, unchanged, unfair, vengeful, weak, wild, wrong. Серед проаналізованих прикмеників часто відмічаємо такі, що вживаються у ступенях порівняння, особливо – найвищому ступені; такі слова, на нашу думку, підкреслюють емоційність та суб'єктивність подкастів.

Прислівники становлять 3% лексичних одиниць: *absolutely, back-to-back, basically, certainly, clearly, currently, daily, domestically, dramatically, emotionally, entirely, incredibly, literally, necessarily, obviously, partly, permanently, personally, potentially, quickly, really, simply, sufficiently, surprisingly, totally, unfortunately.* Виокремлені прислівники переважно відображають часові та причинно-наслідкові відношення, а також емоційні стани, що підсилює емоційно-суб'єктивний характер подкастів.

Вирази складають теж 3 % матеріалу дослідження: *at once, at risk, in combat, in the middle, it's just nuts, playing risk, take a listen, take a shot, take responsibility, the bloodiest day.* Переважна кількість виразів ноість розмовний характер та підсилює емоційний підтекст подкастів.

3.3.1. Основні семантичні групи лексичних одиниць подкасту *Pod Save America*. Отже, з-поміж 2000 лексем нами було виокремлено 850 лексичних

одиниць, які було поділено на наступні семантичні групи:

- politics
- medicine
- social life
- election terminology
- religion
- philosophical beliefs
- law
- finance
- military sphere
- journalism, media
- technology
- education
- mathematics
- history
- sports
- colloquialisms, taboo words
- proper names
- and neutral nouns.

Слід відмітити, що одні й ті ж ЛО у різних контекстах можна віднести до різних семантичних груп, однак, у нашому дослідженні ми опираємося на політичний характер інформаційних записів, тому при наявності у слова відношення до політичної тематики чи сфери медицини та наявності відповідного контексту ми відносимо його до відповідної семантичної групи. Звичайно, що значна частина виокремлених лексем має нейтральну семантику, що забезпечує розуміння подкастів слухачами з різним рівнем зацікавленості та

розуміння політики. Також, варто зауважити на наявності слів з нейтральною семантикою, однак, які ми відносимо до розмовного рівня, до так званих колоквіалізмів, жавргонізмів або табуьованої лексики.

Проаналізувавши кількісний склад тематичних груп відмітимо, що загальноживані ЛО складають найчисельнішу групу в межах досліджуваної одиниці політичного дискурсу, а саме 474 одиниць. За нею виокремлено ЛО політичної семантики – 120 одиниць; третя група – 53 ЛО на позначення медичної сфери; наступна група – фінансова – 50 ЛО, за нею – 35 ЛО з соціальною семантикою; шоста група – це ЛО на позначення медіа сфери та журналістики – 27 одиниць; наступна за чисельністю група – юриспруденція – 26 ЛО; ще одна чисельна група – військова лексика – 20 одиниць; ЛО на позначення філософських понять – 17, ЛО з виборчою семантикою – 16. Кількісний розподіл за тематичними групами можна побачити в таблиці 2.1.

Таблиця 3.1. Кількісний розподіл за сематичними групами

Neutral lexical units	474
Lexical units denoting politics	120
Lexical units denoting medicine	53
Lexical units denoting finance	50
Lexical units denoting social life	35
Lexical units denoting media	27
Lexical units denoting law	26
Lexical units denoting military	20
Lexical units denoting philosophical notions	17

Lexical units denoting elections	16
Lexical units from colloquial layer of the vocabulary	7
Lexical units denoting religion	7
Lexical units denoting technology	5
Lexical units denoting mathematical terms	4
Proper names	3
Lexical units denoting education	3
Lexical units denoting sports	2
Lexical units denoting history	1
Total number of lexical units	870

Наявність такої значної кількості загальноновживаних ЛО свідчить про загальнодоступність змісту політичного подкасту, та орієнтацію його авторів на широку аудиторію слухачів, оскільки, таким чином, вони дають можливість бути почутими і зрозумілими, навіть тим, хто не є особливо політично обізнаним. Серед загальноновживаних ЛО, вжитих у подкастах знаходимо такі як *academy, accomplishment, account, accountability, act, activism, activist, addiction, administration, ads, advantage, advise, advisor, agent, agreement, aid, aisle, alignment, analysis, anniversary, announcement, anxiety, app, appeasement, applicant, approval, area, argument, aspiration, assumption, asylum, atrocity, attack, attempt, attention, audiene, balance, barrel, beltway, benchmark, benefit, binder, blame, boldness, boost, burden, cancellation, capacity, caster, career, chaos, choice, civilization, climate, clip, clue, clutter, commitment, competence, compromise, concern, consequence, conviction, country, crosshair, culture, custody, damage,*

danger, data, deal, death, decision, decade, department, depression, destruction, dissolution, domain, dominator, drill, ecosystem, editor, education, emergence, endorsement, energy, enforcement, enthusiasm, environment, evacuation, event, facility, factor, failure, fault, flirtation, footage, friendship, funeral, gender, goal, frind, guarantee, habit, hallway, harm, headspace, hero, humanity, idea, idiot, innovation, knowledge, layover, liability, mansion, margin, motivation, mate, mechanism, medium, mentality, merit, mission, nation, negotiation, nomination, nonstarter, nominee, objective, option, package, parade, passion, pride, public, reaction, season, secretary, sponsor, standard, support, vision, waste, workplace. Серед них часто знаходимо ЛО на позначення емоцій (*anxiety, atrocity, empathy*), рис характеру (*confidence, courage, hindsight*) та професій (*policemen*), клімату (*climate change*), назв свят (*Earth day, Labour day*).

Очевидно, що найчисельнішою саме тематично орієнтованою групою є група ЛО, на позначення політики та політичних понять і термінів. Тут зустрічаємо такі слова, як *agenda, authoritarianism, backlash, board tenure, briefing, bipartisanship, bracket, campaign, candidate, Capitol, causus, Clintonism, collusion, Commonwealth, Congress, congressman, congresswoman, conservatism, constitution, defense department, deportation, embassy, eviction moratorium, execution, fraud, freshmen, foreign policy, general assembly, gerrymander, governance, inauguration, impeachment, House of Representatives, insurrection, intervention, legislator, majority, minority, mandate, political appointee, parliamentarian, partisan, patriotism, policy maker, politics, propaganda, rally, Prime Minister, Republican, right, senator, standpoint, Senate, self-government, spokesman, summit, threshold, transformative presidency, vice chair, Vice President, White House.*

В межах досліджуваної групи є ЛО, на які ми вважаємо слід звернути особливу увагу, враховуючи їхню семантику. Зокрема, *assassination* – вбивство з політичних причин (the murder of a famous or important person because of political reasons);

backlash – зворотна реакція, особливо на соціальний або політичний розвиток (a strong or adverse reaction by a large number of people, especially to a social or political development);

board tenure – перебування у правлінні;

caucus – партійні збори, фракційна нарада, таємна нарада лідерів партій ((in some US states) a meeting at which some local members of a political party register their preference among candidates running for office or select delegates to attend a convention, or a conference of members of a legislative body who belong to a particular party or fraction, or a group within an organization or political party which meets independently to discuss strategy or tactics);

covert operation – таємна операція;

debate – суперечка, дебати (a formal discussion on a particular topic in a public meeting or legislative assembly, in which opposing arguments are put forward);

diatribe – гостра критика, тривальна дискусія (a forceful and bitter verbal attack against someone or something) [55]);

filibuster – флібустьєр (an action such as a prolonged speech that obstructs progress in a legislative assembly while not technically contravening the required procedures or a person engaging in unauthorized warfare against a foreign country [55]);

insurrection – заколот, повстання (a violent uprising against an authority or government);

revisionist – ревізіоніст (a supporter of a policy of revision or modification);

transformative presidency – трансформаційне президенство.

Отже, політична лексика подкастів, як одиниці політичного дискурсу відображає вміщує політичні терміни та поняття, властиві сучасному політичному життю Сполучених Штатів Америки.

Оскільки подкасти, що були об'єктом аналізу відображають життя США за останні 2 роки, то очевидно, що медична лексика посідає таке значне місце у їхньому наповненні. Серед ЛО на позначення медицини слід відмітити як слова загального медичного вжитку (*abortion, abortion ban, aperture, autism, autopsy, diet, digestion, donor, consumption, health commissioner, hospital, hospitalisation, lumbar, medical emergency, measures, medicare, medicine, nutrition gap, recovery, surgeon, vitamin*), так і слова, що пов'язані із пандемією (*COVID, coronavirus, mask mandates, vaccine*). Окрему групу ЛО з медичною конотацією становлять ЛО, які в цей період пандемії мають значення, що стосується саме коронавірусної інфекції (*coverage, dose, infection, hysteria, immunity, microchip, mask, mass death, outbreak, epidemiologist, virus, vaccine passport, vaccination rates*). Оскільки тема захворювання, епідемії та вакцинації є актуальною для США, зрозуміло, що подкасти як відображення життя та мислення американців, містять ЛО з відповідною семантикою.

Наступною темою, що є актуальною для населення як США, так і інших країн у всі часи є тема фінансів, саме тому наступна група ЛО, виокремлена під час дослідження подкастів вміщує наступні лексеми: *allowance, amount, backlog, bankrupt, bill, billionaire, blockchain, business, collapse, corporation, corruption, credit, customer, debt, debit, demand, economy, finance, income, inflation, inheritance, insurance, investment, loans, federal income tax, fee, fundraising, market, middle class, non-profits, paycheck, pension, recess, reimbursement, revenue, tax, tax payer, trade, wage increase*.

Соціальне життя завжди є об'єктом обговорення у різних медіа засобах і подкасти Pod save America не є виключенням. Серед 35 виокремлених ЛО на позначення соціальної сфери відмітимо наступні: *bureaucracy, census, citizenship, civil war, civilian, commissioner, commette, concession, community, docket, government, governorship, infrastructure, manifestation, millennial, misogyny, refugee gap, sequestration, union, unionization*, . Відмітимо також, що в межах цієї групи є іменникові словосполучення – новоутворення, що відображають актуальний стан речей, і ще декілька років тому не мали ніякого значення, зокрема: *black lives matter movement, lock down, social distancing*.

Зрозуміло, що досліджуваний подкаст – це в першу чергу одиниця медіа дискурсу (а саме політичного) і тому, ЛО, на позначення медіа сфери є теж доволі чисельними. *Blogger, columnist, content, crooked media, episode, Facebook, Instagram, followup, follower, headlines, interview, journalism, listener, live stream, media ecosystem, media landscape, media outlets, newsfeed, platform, podcast, Pod, press conference, press release, social media influencer, social media platform, Twitter, Wall Street Journal* – це ЛО, які можна умовно поділити на дві групи – соціальні медіа та журналізм. Друга підгрупа відображає більш традиційну семантику групи, в той час як перша – має більш сучасну та актуальну конотацію.

Наступна група ЛО відображає інтерес американців до юриспруденції – ЛО на позначення цієї сфери містять як назви професій (*attorney, law professor, lawyer, jury, prosecutor*), так й ЛО із загальною семантикою юридичної сфери (*court room, district court, justice, law enforcement, lawsuit, persecution, recidivism, suppression, suppression law, supremacy, subpoena, testimonia, trial, witness*).

ЛО з військовою семантикою частіше зустрічаються у подкастах, що вийшли за останні півроку; це зумовлено військовими подіями у світі та

відношенням США до них, а саме виведення військ з Афганістану. Серед цих ЛО відмічаємо такі як *allocation, army, air missile technology, battle, breakthrough, bunker, combat, firepower, forces, rocket science, weapons, the military, the militias, war, weapons*, . На будь-якому етапі розвитку політична сфера є невід’ємною від військової тематики.

ЛО на позначення філософських вірувань в межах політичних подкастів свідчать про намагання його авторів відобразити певні глибинні поняття спілкування. Зокрема серед цих ЛО відмічаємо: *criticism, cynism, demagoguery, dilemma, diatribe, doctrine, dynamics, extremism, fascism, ideology, jingoism, nationalism, nimbyism, skeptics, propagandist, xenophobia*. Умовно в межах цієї групи є дві підгрупи лексем – на позначення певної ідеї та на позначення людини, наділеної тією чи іншою ідеєю.

Виокремлення групи ЛО на позначення виборів та виборчої термінології може бути дискусійним, оскільки ці лексеми можна віднести до більш загальної групи з політичною семантикою. Однак, враховуючи історію створення саме цього політичного подкасту та інтереси його авторів, ми вирішили виділити цю групу ЛО окремо, тим більше, що 2020-2021 роки – це період передвиборчої гонки та виборів у США, що й можна помітити у наповненні семантики досліджуваного подкасту. В межах цієї групи звернемо увагу на такі ЛО:

absentee voting – голосування по відкріпному талону;

ballot – бюлетень;

election – вибори;

electorate – електорат (all the people in a country or area who are entitled to vote in election);

poll – голосування, опитування, підрахунок голосів, результат голосування, список виборців (the process of voting in the election);

polling expert – експерт з опитування;

primaries – вибори делегатів (in the US a preliminary election to appoint delegates to a party conference or to select the candidates for a principal, especially presidential election);

reelection – перевибори;

referendum – референдум (a generally vote by the electorate on a single political question which has been referred to them for a direct decision) [55]);

turnout – явка виборців (the number of people attending or taking part in an event, especially in an election [55]);

vote – голосування, голос на виборах;

voting rights – право голосу;

gerrymander – передвиборчі махінації (the instance of manipulating the boundaries of an electoral constituency so far as to favour one party [55]).

Оскільки досліджуваний подкаст є авторським, то серед лексем відмічаємо такі, які носять розмовний характер, відображаючи тим самим настрої, вподобання та емоції його ведучих. *Asshole, bullshit, kink, memes, jerk* – ЛО, які підсилюють авторське звучання подкастів.

Незначна кількість ЛО на позначення релігійних понять дозволяє зробити висновок про відносно незацікавлення його авторів у даній темі. У цій групі знаходимо такі ЛО як: *acolyte, denomination, incumbent, ministration, pilgrimage*, ці ЛО позначають загальні релігійні поняття.

Оскільки сфера медіа досить близько пов'язана зі сферою технологій, відмічаємо декілька ЛО з цією семантикою: *app, backup, broadband*.

Близькою за вживання є наступна група ЛО, пов'язаних зі сферою математики: *algorithm, curve, continuum, calculus*.

Відмітимо також власні імена, що часто вживаються у досліджуваному подкасті: *Jo Biden, Barack Obama, Donald Trump*.

ЛО на позначення освіти (*magistry, patent, college*) та спорту (*quarterback, stunt*) займають відповідно 16 і 17 місце серед виокремлених груп. В межах досліджуваних лексем виокремлено одну ЛО з семантикою історії – *Holocaust*.

3.3.2. Емоційне забарвлення лексичних одиниць подкасту *PodSaveAmerica*. Експресія або емоційне забарвлення може виявлятися лексично, коли корінь слова містить позитивний чи негативний семантичний заряд, або за допомогою словотворчих афіксів, які механічно «прищеплюють» слову нові відтінки. Спостерігаємо внутрішньосистемні експресиви, тобто слова, семантичне ядро яких саме собою привносить позитивну або негативну інформацію; більшість таких одиниць належать до абстрактної лексики. Експресія таким мовним одиницям притаманна внутрішньо, вона є постійною і невід’ємною їхньою ознакою у будь-яких ситуативно-контекстуальних умовах. Існують також контекстуальні експресиви – це нейтральні одиниці, які набувають експресії лише у відповідному контексті.

В межах досліджуваних лексичних одиниць хочемо відмітити емоційну забарвленість прикметників, що зустрічаються у подкастах та вказати на загальну емоційне забарвлення всіх лексем.

Діаграма 3.2. Емоційне забарвлення прикметників, виокремлених з досліджуваних подкастів

Згідно з даними діаграми, відмічаємо, що з-поміж загальної кількості 502 прикметників виділяємо 176 нейтрально забарвлених та 322 емоційно забарвлені одиниці. В межах другої підгрупи прикметники із негативним емоційним забарвленням переважають, хоча різниця в кількості не велика (166 – негативно, 156 – позитивно забарвлені). Таким чином, емоційно забарвлені прикметники становлять 64% від загальної кількості одиниць цієї частини мови. А відсоток прикметників з негативним забарвленням трохи вищий 33% до 31% прикметників з позитивною семантикою.

Хочеться також відмітити контекстуальне забарвлення, тобто у текстах подкастів були випадки іронічного вживання прикметників із позитивною семантикою.

Вважаємо за необхідне розглянути приклади відповідних груп прикметників:

З нейтральною семантикою: *actual, alternative, average, binary, bipartisan, closer, compatible, complicated, competitive, consecutive, consequential, ex-urban, deep, defending, democratic, different, digital, diplomatic, dualistic, eager, economic, engaged, demographic, enlisting, expanding, ex-urban, federal, female, final, foreign, former, free, fundamental, generational, global, handpicked, identical, indicating, indicative, initial, jurisprudential, legal, large, last, left, local, liberal, old, oral, massive, messaging, midterm, monitoring, nuclear, obligatory, past, possible, pragmatic, pharmaceutical, present, professional, random, real, rhetoric, quotidian, responding, resuming, rhetoric, right, specific, strategic, sudden, surrounded, taxable, unchanged.*

З позитивною семантикою: *affecting, affordable, appeasing, appropriate, available, better, careful, conscious, convenient, curious, descent, easy, effective, entire, expensive, extraordinary, exciting, effective, funny, genuine, great, health, helpful, hottest, huge, humanizing, important, innocent, incredible, interesting, involved, meaty, peaceful, perfect, popular, potential, progressive, protected, ready, reliable, relieved, secure, smart, steady, safe, stable, sure, strong, surprising, sympathetic, the easiest, true, wealthiest, well-equipped.*

З негативною семантикою: *addictive, angry, anti-vax, bad, bitter, boring, brutal, chaotic, catastrophic, coward, crazy, critical, cynical, damaged, dangerous, dead, devastating, difficult, disappointed, embarrassing, evacuating, eviscerated, failed, frustrating, fucking, gutted, goddamn, hard, horrible, horrifying, incompetent, insane,*

ironic, limited, low, miserable, negative, not authorized, over-performing, proactive, pitiful, problematic, ridiculous, reluctant, scary, severe, skew, sloppy, stupid, terrible, terrifying, tired, tough, tragic, undermining, uncomfortable, unfair, unhealthy, unhelpful, vengeful, violent, weak, worried, wrong.

Іноді вживаються також розмовні слова та вирази, що посилює емоційне забарвлення всього подкасту (*it's just nuts, goddamn*), відображаючи емоційне занурення автора.

Крім емоційного забарвлення вважаємо за необхідне звернути увагу на семантику деяких лексем:

backlash – мертвий хід (a strong or adverse reaction by a large number of people, especially to a social or political development);

bipartisan – двопартійний (involving the agreement or cooperation of two political parties that usually oppose each other's policies [55]);

eliminating – усунення з посади;

get impeached – отримати імпічмент;

in combat – в бою

recall – відкликати (в т.ч. парламент)

reinstate – відновити на посаді (часто політичній).

Таким чином, лексичні одиниці подкастів можуть бути як нейтральними, так і емоційно забарвленими та позначати загально зрозумілі явища, а також володіти семантикою пов'язаною з військовою, політичною, медичною, виборчою та іншими темами.

3.3.3. Реалізація функцій подкасту через використання дієслів. Як вже зазначалося раніше подкаст, будучи одиницею політичного дискурсу має на

меті вплинути на цільову аудиторію, сформулювати певну думку, схилити на ту чи іншу сторону; а у випадку політичного спрямування подкастів – допомогти слухачами прийняти рішення у питанні виборів, підтримки того чи іншого кандидата або виявити певний політичний підтекст.

Таким чином, авторам подкасту дуже важливо працювати з адресатами своїх повідомлень. Адресант політичного тексту – це особа, що інформує аудиторію, той, кого вважають автором політичного повідомлення [26, с. 113].

Адресант ініціює політичну комунікацію, опосередковано керуючи поведінкою адресата. Його вплив на текст повідомлення варто досліджувати з огляду на постструктуралістську теорію «смерті автора». Адже публіка, сприймаючи політичний текст, не цікавиться тим, хто його створив, для неї важливим є те, що цей текст став для них підставою ідентифікувати себе з певною групою, певним політиком, політичною силою чи протиставити себе їм [26, с. 114].

Аналізуючи політичний текст, необхідно зважати на його комунікативну суть, отже, й на те, що йому властиві прагматичні (емітент, адресат, основна функція, вид тексту тощо), семантичні (тема та лексика), граматичні (синтаксис, дійові особи) та риторичні (риторичні фігури, побудова тощо) властивості. Акцентуючи на семантичній специфіці політичного тексту, автори дисертації не прагнуть розкрити роль прагматичних чи риторичних механізмів політичного тексту, а намагаються зрозуміти специфіку семантичного втілення комунікаційних елементів у політичному тексті як повідомленні, актуалізованому з метою втримати чи змінити владні відносини [26, с. 112].

У випадку дослідження подкасту мова, а саме лексика може вживатися для інформування, впливу, маніпуляції, оборони. На нашу думку, саме дієслова

найкраще відображають ту чи іншу дію в межах мети подкастів, тому наразі вважаємо за доцільне проаналізувати саме цю частину мови.

У нашому дослідженні, проаналізувавши 510 ЛО на позначення тієї чи іншої дії, нами було виокремлені наступні групи за функції їхнього вживання в подкастах:

Табл. 3.2 Кількісне наповнення груп дієслів згідно з функцією у тексті подксту

Neutral	Informative	Influential	Manipulating	Defensive
156	86	150	90	28

Дієслова з нейтральною семантикою забезпечують комунікативну функцію подкасту, даючи можливість адресантам звернутися до аудиторії, позначаючи кінець, початок або продовження тієї чи іншої дії, певні емоції, почуття. Серед таких дієслів відмічаємо наступні: *apply, be, believe, blink, braid, check, clean up, come, conduct, continue, crash, cut, delete, elapse, encompass, end, exist, face, fall into, fill out, finish, fix, float around, fly over, forget, get out, give, go down, happen, hold to, hold up, imagine, remember, rig, rip off, see, sell, shoot at, spend, split, start, stop, take out, transit, turn on, upset, vaccinate, visit, want, watch.*

Група дієслів, що виконують інформативну функцію дозволяє адресантам різними способами донести інформацію та сповістити про відповідні події та забезпечити проінформованість адресатів, зокрема: *address, alledge, announce,*

ask, assume, come out, communicate, consider, describe, expect, figure, film, foresee, know, make sure, mean, mention, notice, presume, promise, expect, realize, recall, register, report, retell, say, share, sound, state, suggest, suppose, think. Значенню окремих ЛО приділимо окрему увагу:

release – allow to be generally available;

speak out – express one's feelings or opinions frankly and publicly;

uncover - discover (something previously secret or unknown), let others know [55].

Функція наступної групи ЛО не просто надати інформацію, а й спонукати до певної дії. Протистояння робить мову лаконічною та активує ефект протиставлення, натомість стабільність політичної системи продукує розлогі висловлювання, консенсусу досягають на підставі ефекту моделювання. Зрештою, стиль мови політики залежить від структури очікувань, що супроводжують кризу. Якщо їй надають статусу серйозної, наголошують на необхідності акумулювати енергію для тривалого протистояння, тоді має місце тенденція скорочувати повідомлення й удаватися до ефекту контрастності [26, с. 118]. В межах цієї групи відмітимо значення таких ЛО:

Allow – let have or do something; give the necessary time or opportunity for.

Acknowledge - accept or admit the existence or truth of; recognize the importance or quality of.

Go forward – to continue doing something : to proceed

Impact – have a strong effect on someone or something; come into forcible contact with another object.

Launch – start or set in motion (an activity or enterprise).

Rehab – rehabilitate or restore; restore (someone) to former privileges or reputation after a period of disfavor.

Team up – to join with someone to work together [55].

Серед інших дієслів цієї групи знаходимо: *approve, bring, capture, care for, change, could, consume, deal with, delay, die, disapprove, effect, ensure, extract, follow, forgive, get closer, guarantee, hate, hint, implement, increase, inset, join, lead to, leave, let, leave for, manage, might, mislead, regulate, remove, repeal, require, return, run in, screw up, shoot down, should, slow down, strike, subscribe, surrender, tend to, tie to*.

Однак, для досягнення мети політичного дискурсу лише впливати теж може бути недостатньо. Мова деспотії засвідчує нездатність звичайної людини зайняти місце політика чи бюрократа й виконувати його функції (заплутаність та незрозумілість викладу думок офіційних осіб, часто провадять політику мовою нерідною для більшості населення), в демократіях, натомість, висловлювання тяжіють до простоти та безпосередності, політичне мовлення відбувається мовою більшості населення [26, с. 118]. Наступна група ЛО яскраво ілюструє вплив на свідомість адресатів через певне маніпулювання, зокрема: *break, call for, cancel, collapse, compete with, conflict, control, demand, deny, destroy, detonate, force to, jail, kill, knock on, reinforce, resign, suicide, unfold, unravel*.

Вважаємо за доцільне приділити детальну увагу семантиці окремих ЛО цієї групи.

Blow up – explode; lose one's temper.

Burglarize – enter (a building) illegally with intent to commit a crime, especially theft; burgle.

Crush – compress or squeeze forcefully so as to break, damage, or distort in shape; violently subdue (opposition or a rebellion).

Demote – move (someone) to a lower position or rank, usually as a punishment.

Eliminate – completely remove or get rid of (something).

Extrapolate – extend the application of (a method or conclusion) to an unknown situation by assuming that existing trends will continue or similar methods will be applicable.

Get impeached – to charge with a crime or misconduct specifically : to charge (a public official) before a competent tribunal (as the U.S. Senate) with misconduct in office.

Hunt down – to succeed in finding (something); to find and capture (someone) .

Invoke – call on (a deity or spirit) in prayer, as a witness, or for inspiration; cite or appeal to (someone or something) as an authority for an action or in support of an argument.

Overturn – abolish, invalidate, or reverse (a previous system, decision, situation, etc.).

Rescind – to take away, remove; take back, cancel refused to rescind the order; to abrogate (a contract) and restore the parties to the positions they would have occupied had there been no contract; to make void by action of the enacting authority or a superior authority

Revenge – to avenge (oneself or another) usually by retaliating in kind or degree; to inflict injury in return for.

Taunt – provoke or challenge (someone) with insulting remarks.

Withdraw – remove or take away (something) from a particular place or position; leave or cause to leave a place or situation [55].

Окрім того, мову використовують і в обороні. Однією з типових є ситуація, коли комунікант звертається сам до себе, а не до противника, повторюючи як заклинання певні слова чи словосполучення [26, с. 117]. Про це свідчить і найменш чисельна група проаналізованих ЛО. Серед них

виокремлюємо наступні: *avoid, block, close, defend, help, justify, protect, support, understand*. Окремо відмітимо семантику таких ЛО:

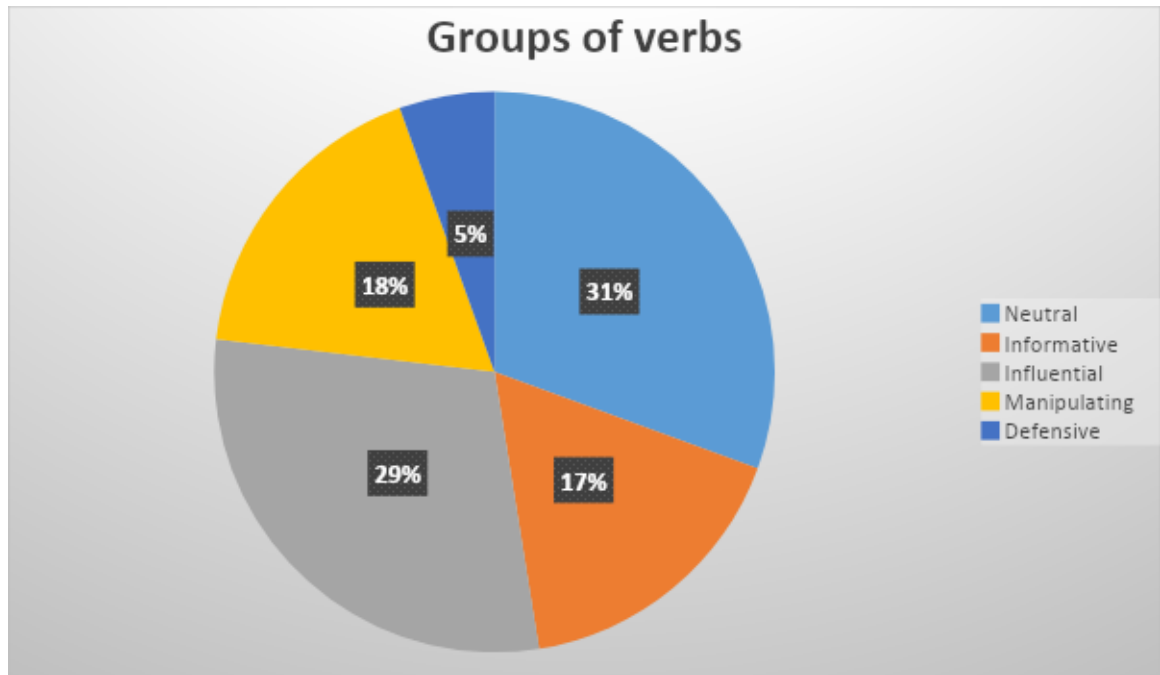
Alert – warn (someone) of a danger or problem.

Defeat – win a victory over (someone) in a battle or other contest; overcome or beat.

Prevent – keep (something) from happening.

Reinstate – restore (someone or something) to their former position or state [55].

Діаграма 3.3. Групи ЛО за функціональною ознакою у подкасті

Хоча група нейтральних дієслів є найчисельнішою, однак якщо протиставити її до всіх ЛО, що реалізується мету подкасту, то бачимо що співвідношення між нейтральними та функціонально націленими ЛО становить 31% до 69%. Такий розподіл дає можливість стверджувати, що функція інформування, впливу, маніпуляції та захисту ефективно реалізується через використання відповідної лексики у подкасті. Дієслова кожної групи розподілені у подксті в наступному порядку: дієслова впливу 29%, маніпулятивні 18%, інформативні 17%, дієслова захисту 5%. Таке кількісне наповнення підкріплює гіпотезу про першочергову важливість мети подкасту, а саме впливу на аудиторію та формування думки через ЛО.

Отже, подкаст є продуктом творчої діяльності людини, тому, логічно, що такий продукт відобразатиме найрізноманітнішу реальність. Він є потенційно невичерпним, оскільки завжди опосередкований принаймні двома контекстами: один належить національній культурі, а інший – є частиною духовної цілісності його творця – подкастера. Національний компонент є показником

приналежності до певної етнічної групи та своєрідним ретранслятором національних ідей у світовий культурний простір; сприяє більш чіткому усвідомленню своєї культурної самобутності, поширенню уявлень про себе на загальнолюдському рівні, де подкастер виступає репрезентантом національної культури і «генератором» процесів становлення і розвитку національної самоідентифікації. Прогрес у сфері технологій спричинив розширення аудиторії, що прагне різноманітних джерел інформації. Ці фактори стимулювали потребу у нових видах Інтернет-комунікації. Водночас, поява подкастів є новим етапом розвитку суспільства. На сьогоднішній день подкаст є альтернативою традиційним друкованим підручникам, стимулюючи зміну навчальної поведінки і організації навчання.

ВИСНОВКИ

Поняття дискурсу часто застосовується у лінгвістиці як синонім зв'язного тексту, при цьому під текстом розуміється будь-яке явище дійсності, яке певним чином структуроване і виражене за допомогою мовних знаків. Однак, деякі вчені наголошують на певних відмінностях, адже дискурс вміщує у собі велику кількість лінгвокультурних аспектів. Дискурс тлумачиться як мовленнєве утворення, одиниця вищого, ніж речення, рівня. Дискурс розглядається як форма мовленнєвого спілкування, яка передбачає взаємозв'язок між мовцем та слухачем, як міжособистісна діяльність.

Дискурс також є інструментом соціальної взаємодії, а одночасно і новітньою формою політичної, наукової, організаційної й технічної сили суспільства, за допомогою якої індивід чи сукупність індивідів здійснюють обмін інформацією. Політичний дискурс, будучи багатогранним явищем в межах сучасної науки займає місце на стику дисциплін, серед яких лінгвістика, перекладознавство, політологія, соціолінгвістика та культурологія. Отже, політичний дискурс поєднує у собі як лінгвістичні, так і комунікативні ознаки. Політичний дискурс відображає мовні, соціальні та культурологічні особливості народу, в якому здійснюється, і орієнтований на певну цільову аудиторію, із своїми психологічними та етнічними особливостями.

У сучасному медійному ЗМІ політичний дискурс набуває певних спільних характеристик, які розкривають саме поняття дискурсу і дають чіткий аналіз цього мовного явища. На теренах сучасного наукового простору дискурс набуває наступних психологічних характеристик, які досягаються засобами мови: ораторство, ідеологізація того, що говориться, насиченість лозунгами, претензія на абсолютну істину, сугестія, полемічність, антропоспрямованість, навіювання,

з метою досягнення бажаного від об'єкта, на який направлений дискурс. Серед лінгвістичних особливостей – насиченість неологізмами, клішованими фразами, метафорами та індивідуалізованими фразами промовця, реаліями, відповідною тематичною семантикою та емоційно забарвленими лексемами.

Подкаст як об'єкт лінгвістичного дослідження є одиницею сучасного політичного дискурсу. Подкастом є або окремих файл, або регулярно оновлювана серія таких файлів, що публікуються за однією адресою в Інтернеті. На відміну від звичайного аудіо-файла у форматі mp3, користувач може сам підписатися на цікаві для нього подкасти, відслідковувати та регулярно їх отримувати. Існують також такі види подкастів як відеокласти та скрінкасти. Подкастинг – це зовсім нове, втім надзвичайно популярне явище як серед користувачів, так і серед дослідників. Дослідники зазначають, що подкасти (podcasts) – цифрові медіафайли, які розповсюджуються Інтернетом і які за змістом нагадують ток-шоу, містять інтерв'ю, бесіди чи будь-що інше, що належить до усного жанру мовлення.

Подкаст є продуктом творчої діяльності людини, тому, логічно, що такий продукт відображатиме найрізноманітнішу реальність. Він є потенційно невичерпним, оскільки завжди опосередкований принаймні двома контекстами: один належить національній культурі, а інший – є частиною духовної цілісності його творця – подкастера.

Подкасти є особливо корисними для сайтів та Інтернет-проектів, радіостанцій, блогерів, інтернет-видань (з метою залучення більшої аудиторії), громадських ініціатив та організацій (зادля популяризації своєї організації та залучення небайдужих до відповідної діяльності), організаторів важливих подій (забезпечення можливості оприлюднювати відео- та аудіо-записи своїх заходів), бізнесу (так званий – комерційний подкастинг). Завдяки своїй актуальності

подкаст виконує ряд функцій, а саме комунікативну, когнітивну, інформативну, пізнавальну, освітню, виховну, соціалізуючу, компенсаторну та інші. Унікальність подкастів забезпечується також завдяки його ролі у різних сферах – медійній, освітній, науковій, політичній.

Pod Save America – це американський прогресивний політичний подкаст, який випускає та розповсюджує *Crooked Media*. Перший випуск подкасту вийшов у січні 2017 року. Зараз контент оновлюється два рази на тиждень. Ведучими програми є колишні співробітники Барака Обама – Джон Фавро, Томмі В'єстор та Джон Ловетт, вони ведуть програму щопонеділка. По четвергам Фавро веде програму з Деном Пфайффер. Це флагманський подкаст *Crooked Media*, медіа-компанії, заснованої Фавро, В'єстором та Ловеттом. Шоу містить близько двох мільйонів епізодів та, в середньому, перевищує півтора мільйона слухачів за епізод. Сама назва подкасту побудована на грі слів, імітуючи популярне американське гасло за словами пісні «God save America» («Боже врятуй Америку»), що у свою чергу побудоване за аналогією зі словами британського гімну «God save the Queen». Таким чином, можна припустити, що використання стилістичного засобу у назві передбачає, що інформація з подкастів може врятувати Америку.

Проаналізувавши 50 подкастів, які вийшли 2020-2021 роки нами було виокремлено 2000 лексичних одиниць, семантика яких і стали предметом нашого дослідження. Для визначення ролі та впливу подкасту на його цільову аудиторію необхідне дослідження його змісту, який реалізується через його лексику.

Власне розуміння лексичної системи як діалектичної єдності двох сторін одного й того ж самого явища, дозволяє виокремити складні та багатогранні зв'язки і відношення, що розкриває лексика будь-якої мови, утворюючи

особливу, етнічно детерміновану лексико-семантичну систему мови. Мова виражає двосторонній характер людської діяльності; сутність мови направлена на осмислення реальної дійсності та внутрішнього світу. Думка людини не лише відображає реальні процеси, предмети й відносини між ними, а також відтворює матеріальний світ в ідеальному прояві. Тому розпізнання закономірностей внутрішньої будови мови постає одним із основних завдань мовознавчих пошуків.

Сучасний дискурс-аналіз містить два великі напрями – філософський, пов'язаний із герменевтикою і так званим аналізом повсякденної мови, і філологічний, представники якого спирались на використання лінгвістичних методів аналізу, а також на літературознавче за своїми джерелами вивчення нарративності та сюжетики дискурсів.

Власне лінгвістичні методи дослідження, а також вихідні лінгвістичні дані почали використовуватися до процесу аналізу політичного дискурсу відносно недавно. Однак, дослідники вже виділяють такі основні типи лінгвістичного аналізу дискурсу: особлива увага до парафрази і синонімічності; акцент на аргументації і синтаксисі; зосередження на висловлюваннях; лексичні і лексикометричні дослідження; дослідження нарративних функцій; риторичні дослідження; семіотика; відмінкова граматики; антропологічні та соціолінгвістичні дослідження.

Суспільство весь час використовує практику людської діяльності. Мова, яка слугує вираженням цієї практики водночас відзеркалює й обумовлює діяльність суспільства. Важливо при цьому те, що жодна зі сторін – мова і суспільство – не є незалежним агентом: вони діалектично поєднуються в дискурсі. Однією з широко представлених в аналізі політичного дискурсу

гіпотез є гіпотеза про вплив мови на політичне мислення. Цю гіпотезу підтримували та розвивали Дж.Оруел, Дж. Лакофф, П.Чілтон.

Таким чином, провівши власне лексико-семантичне дослідження мовного матеріалу відмітимо наступне. З-поміж 2000 лексичних одиниць нами було виокремлено 870 іменників – 43 %, 510 дієслів – 26 %, 502 прикметники – 25 %, 65 прислівників – 3 % та 53 вирази – 3 % досліджуваного матеріалу. Це свідчить про те, що основна семантика подкастів передається через зміст понять, дій та ознак. Більшість лексем є нейтральними з значенням, що робить подкаст доступним та зрозумілим для цільової аудиторії, весь час розширюючи її новими темами, які автори обговорюють в ефірі.

Семантика подкастів чітко простежується через тематичне наповнення найчисельнішої групи лексем, а саме іменників. Проаналізувавши кількісний склад тематичних груп відмітимо, що загальноживані іменники складають найчисельнішу групу в межах досліджуваних одиниць даної частини мови політичного дискурсу, а саме 474 одиниць. За нею виокремлено іменники політичної семантики – 120 одиниць; третя група – 53 іменники на позначення медичної сфери; наступна група – фінансова – 50 іменників, за нею – 35 іменників з соціальною семантикою; шоста група – це іменники на позначення медіа сфери та журналістики – 27 одиниць; наступна за чисельністю група – юриспруденція – 26 іменників; ще одна чисельна група – військова лексика – 20 одиниць; іменники на позначення філософських понять – 17, іменники з виборчою семантикою – 16, іменники розмовного стилю мовлення – 7, іменники на позначення релігії – 7, іменники на позначення технології – 6, іменники на позначення математичних термінів та понять – 4, власні назви – 3, іменники на позначення освіти – 3, іменники на позначення спорту – 2, іменники на позначення історії – 1.

Відмітимо також експресивність та авторське звучання подкастів, що окрім тематичного наповнення можна помітити у вживання емоційно забарвленої лексики, слів розмовного характеру, та колоквиалізмів. Найкраще, на нашу думку, емоційне забарвлення демонструють прикметники. З-поміж загальної кількості 502 прикметників виділяємо 176 нейтрально забарвлених та 322 емоційно забарвлені одиниці. В межах другої підгрупи прикметники із негативним забарвленням переважають, хоча різниця в кількості не велика (166 – негативно, 156 – позитивно забарвлені). Таким чином, емоційно забарвлені прикметники становлять 64% від загальної кількості одиниць цієї частини мови. А відсоток прикметників з негативним забарвленням трохи вищий 33% до 31%. Хочеться також відмітити контекстуальне забарвлення, тобто у текстах подкастів були випадки іронічного вживання прикметників із позитивною семантикою.

Аналіз дієслів, виокремлених з подкасту дає можливість стверджувати, що функції інформування, впливу, маніпуляції та захисту ефективно реалізується через використання відповідної лексики у подкасті. Дієслова кожної групи розподілені у подкасті в наступному порядку: neutral 31%, influential 29%, manipulating 18%, informative 17%, defense 5%.

Враховуючи мету подкастів як одиниці політичного дискурсу відмітимо, що вплив на аудиторію через використання відповідної лексики здійснюється через підбір актуальних тем, а саме – виборів, економіки, політики, медицини. Зокрема, подкасти 2020 року містять більше лексем на позначення виборчих перегонів, пандемії, економічних процесів; записи датовані 2021 роком здебільшого містять лексичні одиниці на позначення актуальних тем вакцинації, відведення військ з Афганістану, політики президента Байдена, соціальних настроїв населення. Таким чином, можемо стверджувати, що головна мета

подкастів значною мірою реалізовується через підбір відповідного лексичного матеріалу та його емоційне забарвлення.

Перспективою подальших досліджень вважаємо вивчення подкастів у перекладацькому аспекті та функціональне призначення подкастів у різних сферах, зокрема для вивчення англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Алефиренко Н.Ф. Спорные проблемы семантики : [монография] / Николай Федорович Алефиренко. – М. : Гнозис, 2005. – 326 с.
2. Андрущенко В.П. Мовні стратегії як чинник освітніх інновацій / В.П. Андрущенко, О.С. Скубашевська. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2010. – Вип. 35. – С. 133-147.
3. Арнольд И. В. Лексико-семантическое поле в языке и тематическая сетка текста / И. В. Арнольд // Семантика. Стилистика. Интертекстуальность : сб.ст. / Науч.ред. П. Е. Бухаркин. – СПб. : изд-во С. Петерб. ун-та, 1999. – С. 250–259.
4. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов : изд. 3е, стереотипное / Ольга Сергеевна Ахманова. – М. : ДомКнига, 2005. – 576 с.
5. Бельчиков Ю.А. О культурном коннотативном компоненте лексики / Юлий Абрамович Бельчиков // Язык : система и функционирование. – М. : Наука, 1988. – С. 30 – 35.
6. Бондарко А.В. Принципы функциональной грамматики и вопросы аспектологии / Александр Владимирович Бондарко. – [2-е изд. / отв. ред. В.Н. Ярцева]. – М. : Эдиториал УРСС, 2001. — 208 с.
7. Васильев Л.М. Современная лингвистическая семантика. – М., 1990. – 216 с.
8. Гак В. Г. К проблеме семантической синтагматики / В.Г. Гак // Проблемы структурной лингвистики. М.: Наука, 1972. С. 367–395
9. Голубовська І.О. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики : [курс лекцій] / Ірина Олександрівна Голубовська, Ігор Русланович Корольов. – К. :

Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2011. – 223 с.

10. Григорьева В.С. Дискурс как элемент коммуникативного процесса: прагмалингвистический и когнитивный аспекты / В.С. Григорьева. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 288 с.

11. Гурова О.М. Лексико-семантичне поле «вік людини» в українській мові : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Ольга Модестівна Гурова. – Харків, 2018. – 216 с.

12. Демьянков В. Политический дискурс как предмет политологической филологии [Электронный ресурс] / В. Демьянков // Политическая наука. Политический дискурс: история и современные исследования. – 2002. – № 3. – Режим доступа: <http://tinyurl.com/pekyanc>

13. Денисов П. Н. Лексика русского языка и ее описание / П. Н. Денисов. – М. : Русский язык, 1980. – 253 с.

14. Денисова С. П. Типологія категорій лексичної семантики / Світлана Павлівна Денисова – К. : Вид-во Київського держ. лінгвістичногв ун-ту, 1996. – 294 с.

15. Дмитровський О. Особливості подкастингу як основної складової інтернет-радіо / О. Дмитровський // Теле- та радіожурналістика. – 2017. – Вип. 16. – С. 97-101. Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tir_2017_16_16

16. Дробіт І. М. Використання подкастів при викладанні англійської мови за професійним спрямуванням / І.М. Дробіт // Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. – Вип. 5 (2). – Львів. 2011. – С. 89-92.

17. Жгенти М. В. Семантическое поле как принцип исследования словесных значений : автореф. дис. на соиск. науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 “Теория языка” / М. В. Жгенти. – Тбилиси, 1983. – 26 с.

18. Желязкова В. В. Семантика: теорія і практика : навч.-метод. посіб. для студ. спец. 035 Філологія («Прикладна лінгвістика») / В. В. Желязкова. – Миколаїв : Іліон, 2018. – 180 с.
19. Жуковець Г.Л. Лінгвориторичні особливості сучасного лейбористського дискурсу Великої Британії: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Г.Л. Жуковець. – КНУ ім. Тараса Шевченка. – К., 2002. – 21 с.
20. Звегинцев В. А. Семасиология. / В.А. Звегинцев. – М.: Изд-во Московского университета, 1957. – 321 с.
21. Іваненко Н.В. Добро в англійській та українській мовних картинах світу : [монографія] / Надія Вікторівна Іваненко. – Кіровоград : “КОД”, 2008. – 199 с.
22. Караулов Ю. Н. Структура лексико-семантического поля / Ю. Н. Караулов // Филологические науки. – 1972. – № 1. – С. 57–68.
23. Кардашова Н. Англomовний подкаст як засіб формування компетентності в аудіюванні студентів мовних спеціальностей. / Н. Кардашова // Вісник київського національного лінгвістичного університету. – Серія Педагогіка та Психологія. – Випуск 24. – Київ. 2015. – С. 176-185.
24. Кожемякин Е. Дискурсивний підхід к изучению культуры [Електронний ресурс] / Евгений Кожемякин // Современный дискурс-анализ. – Режим доступу: <http://discourseanalysis.org/ada1/st6.shtml>
25. Крайчинська Г., Кириєвська Т. Конотативний аспект англійської та французької фразеології на позначення поняття нерозсудливої, простакуватої людини / Г. Крайчинська, Т. Кириєвська // Збірник наукових тез. English for specific purposes. – Випуск 4. – Острог, 2017. – С. 70-76.
26. Кривенко С. Семантична парадоксальність політичного дискурсу (теоретико-методологічний аналіз). Дис. ... канд. політичних наук спец. 23.00.01

– Теорія та історія політичної науки / Соломія Кривенко. – Львівський національний університет ім. Івана Франка. – Львів, 2016. – 216 с.

27. Кронгауз М.А. Семантика : [учебник для студ. лингв. фак. высш. учеб. заведений] / Максим Анисимович Кронгауз. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Академия, 2005. – 352 с.

28. Левицкий В. В. Семасиология. / В.В. Левицкий. – Винница: НОВА КНИГА, 2006. – 512 с.

29. Лисиченко Л. А. Лексико-семантический вимір мовної картини світу. / Л.А. Лисиченко. – Х.: Видавнича група «Основа», 2009. – 191 с.

30. Лихошерстова М.Ю. Функціонально-семантичне поле темпоральності в арабській та українській мовах : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17 / Марія Юрїївна Лихошерстова. – К. : КНЛУ, 2014. – 214 с.

31. Лучик А.А. Про плинність лінгвістичної традиції / Алла Анатоліївна Лучик // Магістеріум : Мовознавчі студії. – 2011. – № 43. – С. 45-49.

32. Ляшук А.М. Семантична структура лексики на позначення понять права української та англійської мов : [монографія] / Анна Миколаївна Ляшук. – Кіровоград : “КОД”, 2008. – 224 с.

33. Никитин М.В. Курс лингвистической семантики : [учебн. пособие] / Михаил Васильевич Никитин. – [2-е изд., доп. и испр.]. – СПб. : Изд-во РГПУ, 2007. – 819 с.

34. Нікітіна Ф. О. Виділення і визначення лексико-семантичних полів / Ф. О. Нікітіна // Мовознавство. – 1981. – № 1. – С. 11–15.

35. Панин В.В. Политический дискурс: язык двусмысленности // Современная политическая лингвистика: Материалы научной конференции. – Екатеринбург, 2003. – С. 122 – 124

36. Политическая наука: Сб. науч. тр. / РАН. ИНИОН, Ин-т сравн. политологии, Рос. ассоц. полит. науки; Отв. ред. и сост. В.И.Герасимов, М.В.Ильин. - М., 2002. - № 3: Политический дискурс: История и современные исследования. - С. 7-8.
37. Попов Р.А. Політичний дискурс: проблема теоретичної ідентифікації [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/pol-prav/05prapti.pdf>
38. Попова З. Д. Общее языкознание / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – М.: АСТ : Восток – Запад, 2007. 408 с.
39. Присяжнюк О.М. Лексикологія та семасіологія української мови : навч. посіб. / Ольга Михайлівна Присяжнюк. – К.: Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. – 122 с.
40. Рогач О.О. Структурно-семантичні особливості фразеологізмів з етнонімами (на матеріалі української, російської, польської, англійської, французької мов) : [монографія] / Оксана Олексіївна Рогач. – Луцьк : РВВ Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. – 236 с.
41. Русанівський В. М. Структура лексичної і граматичної семантики. /В.М. Русанівський. – К.: Наукова думка, 1988. – 240 с.
42. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальний феномен сучасного комунікативного простору (методологічний, прагматико-семантичний і жанрово-лінгвістичний аспекти: на матеріалі політичного різновиду українського масово інформаційного дискурсу): Автореф. дис. ... д-ра. філол. наук: 10.01.08 / КНУ ім. Тараса Шевченка. – К., 2003. – 32 с.,
43. Слива Т.В. Ассоциативно-семантическая группа как форма парадигматической организации лексики (на материале названий сезонов в русском языке): учеб. пособие для студентов вузов / Татьяна Васильевна Слива.

– К. : Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2011. – 272 с.

44. Соколовская Ж. П. Система в лексической семантике (Анализ семантической структуры слова). / Ж.П. Соколовская. – Киев: Вища школа, 1979. – 192 с.

45. Стернин И. А. Лексическое значение слова в речи. / И.А. Стернин. – Воронеж: Изд-во Воронежского университета, 1985. – 169 с.

46. Страшко І. В. Подкаст: погляд крізь призму соціальної філософії / І.В. Страшко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Вип. 71. – С.83-89. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpgvzdia_2017_71_12

47. Строченко Л. В. Лексико-семантичне поле «коштовне каміння» в англійській мові та мовленні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 – “Германські мови” / Л. В. Строченко. – Одеса, 2008. – 24 с.

48. Тарасова В. В. Лексико-семантичне поле “ЗАСОБИ ПЕРЕСУВАННЯ” у світлі когнітивної лінгвістики [Електронний ресурс] / В. В. Тарасова // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2006. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/1915/>.

49. Уфимцева А. А. Роль лексики в познанні человеком действительности и в формировании языковой картины мира / А.А. Уфимцева // Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира. М.: Наука, 1988. С. 108–140.

50. Фоменко О.С. Лінгвістичний аналіз сучасного політичного дискурсу США (90-ті роки ХХ століття): Автореф. Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / – КНУ ім. Тараса Шевченка. – К., 1998. – 18 с.

51. Фуко М. Археология знания / Мишель Фуко ; пер. с фр. М. Б. Раковой, А. Ю. Серебрянниковой. – СПб. : ИЦ «Гуманитарная Академия» ; Университетская книга, 2004. – 416 с.
52. Харламова Т.В. Политический дискурс как отражение общественных процессов / Т.В. Харламова // Романо-германская филология. – Саратов: изд-во Саратовского университета. – Вып. 4. – 2004. – С. 240 – 245
53. Шевченко І. Г. Теорія лексико-семантичного поля у дослідженнях мовознавців [Електронний ресурс] / І. Г. Шевченко // Соціум. Наука. Культура. – 2009. – Режим доступу : <http://intkonf.org/shevchenko-ig-teoriya-leksiko-semantichnogo-polya-u-doslidzhennyah-movoznavtsiv/>.
54. Шмелев А. Д. Могут ли слова языка быть ключом к пониманию культуры? / А.Д. Шмелев // Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов. М.: Языки славянской культуры, 2001. С. 7–12.
55. Cambridge Dictionary [electronic resource]. – Access mode: <https://dictionary.cambridge.org/>
56. Cruse A. Glossary of Semantics and Pragmatics / Alan Cruse. – Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. – 208 p.
57. Fillmore C. Towards a frame-based lexicon: the semantics of risk and its neighbors / C. Fillmore, B.T. Atkins // Frames, Fields and Contrasts : [ed. A. Lehrer, E.F. Kittay]. – Berlin : Routledge Taylor and Francis Group, 1992. – P. 75-102.
58. Fischer K. From Cognitive Semantics to Lexical Pragmatics / Kerstin Fischer. – Berlin – New York : Mouton de Gruyter, 2000. – P. 205-212.
59. Geeraerts D. Theories of Lexical Semantics / Dirk Geeraerts. – Oxford : Oxford University Press, 2010. – 362 p.

60. Geis M.L. *The Language of politics* / M.Geis. - NY. etc.: Springer Verl., 1987. - 189 p.
61. Gliozzo A. *Semantic Domains in Computational Linguistics* / Alfio Gliozzo, Carlo Strapparava. – Berlin : Springer, 2009. – P. 13-22.
62. Lehrer A. *Frames, Fields and Contrasts : New Essays in Semantic and Lexical Organization* / Adrienne Lehrer, Eva Kittay. – London – New York : Routledge Taylor and Francis Group, 1992. – P. 1-70
63. Luning E. Colorado. "Tommy Vietor talks 'Pod Save America,' 2020 political landscape ahead of podcast's Denver show". Colorado Politics. Retrieved August 17, 2020. Access mode: <https://www.coloradoindependent.com/?s=4.%09Politics%2C+Ernest+Luning%2C+Colorado.+%22Tommy+Vietor+talks+%27Pod+Save+America%2C%27+2020+political+landscape+ahead+of+podcast%27s+Denver+show>
64. Lyons J. *Semantics* / John Lyons. – Cambridge : Cambridge University Press, 1977. – P. 230-336.
65. Meyer P.G. *Synchronic English Linguistics : An Introduction* / Paul Georg Meyer. – Tübingen : Narr, 2005. – P. 152-165.
66. Murphy M.L. *Semantic Relations and the Lexicon : Antonymy, Synonymy and other Paradigms* / M. Lynne Murphy. – Cambridge : Cambridge University Press, 2003. – P. 92-97.
67. Pereverzev E. Kozhemyakin Yevgeny. *Political discourse: unitary multiparametric model [Электронный ресурс]* / Egor Pereverzev, Yevgeny Kozhemyakin // Современный дискурс-анализ. – Режим доступа: http://discourseanalysis.org/ada2_1/st18.shtml
68. Pocock J.G.A. *Politics, language and time: Essays on political thought and History* / J. Pocock. – NY.: Atheneum, 1971. - 291 p

69. Pod Save America. Transcripts. Access mode:
<https://app.podscribe.ai/series/2968>

70. Pod Save America. Access mode:
<https://crooked.com/podcast-series/pod-save-america/>

71. Schroder H. Subject-oriented Texts : Languages for Special Purposes and Text Theory / Hartmut Schroder. – Berlin : Walter de Gruyter, 1991. – P. 259- 262.

72. Scutter Sh. How do students use podcasts to support learning? / Sh. Scutter // Australasian journal of educational technology. – Issue 26 (2). – 2010. – P.180-191

73. Seidel G. Political discourse analysis / G. Seidel // Handbook of discourse analysis. – 1985. – Vol. 4. – P.43-60.

74. Stuart G. "Pod Save America Has Moved Political Discourse to the Left...Coast". Los Angeles Magazine. Retrieved August 17, 2020. – Access mode:
<https://www.lamag.com/culturefiles/pod-save-america-interview/>

ДОДАТКИ

abomination

abortion

abortion ban

absentee voting

absolutely

academy

accomplishments

account

accountability

accountants

achieve

acknowledge

acolyte

act

activism

activist

actual

addiction

addictive

address

administration	ally
adopted by	alternative
ads	amendment
advanced	amount
advantage	analysis
advice	anchor
advisor	angry
advisory fee	anniversary
affecting	announce
affordable	announcement
agenda	annoyed
agent	answer
agreement	anti-vax
aid	anxiety
air missile technology	aperture
air support	app
aisle	appeal to
alert	appeasement
algorithm	appeasing
aligned	applicant
alignment	apply
alleged	appropriate
allocation	approval
allow	approve
allowance	area

arguing	average
argument	avoid
army	backlash
ask	backlash
aspiration	backlog
assassination	back-to-back
assault	backup
asshole	bad
assume	bad faith
assumption	bait
asylum	balance
at once	ballot
at risk	ban
athletic greens	bankrupt
atrocious	barrel
attack	basically
attempt	battle
attention	be
attorney	become
audience	been consistent
authoritarianism	believe
authorized	beltway
autism	beltway press
autopsy	benchmark
available	benefit

better	booster
bias	border
bickering	boring
Biden	bounce
bilat	boycott
bill	bracket
billionaire	braiding
binary	breadcrumbs
binder	break
binge watching	breakthrough
bipartisan	briefing
bipartisanship	bring
bitter	broadband
black lives matter movement	brutal
blame	budget
blinking	bullshit
block	bunker
blockchain	burden
blogger	bureaucracy
blood	burglarized
blow up	business
blueprint	calculus
board tenure	call for
boldness	camp
boost	campaign

cancel	chaotic
cancellation	check
candidate	checkpoint
cap	checks and balances
capacity	choice
Capitol	circumstances
capture	citizenship
care for	civil war
career	civilians
careful	civilization
caster	clean up
catastrophic	clearly
caucus	climate
caveat	climate change
celebrity	Clintonism
census	clip
centrism	close
ceremony	closer
certainly	clue
chairman	clutter
chairwoman	coalition
challenge	collapse
champion	collapsing
change	colleague
chaos	college

collusion	conception
columnist	concern
combat	concession
come	condiment
come close to	conduct
come out	confidence
comfort	confident
commission	conflicted
commissioner	confrontation
commitment	confusion
committee	Congress
common sense	congressional
Commonwealth	Congressman
communicate	Congresswoman
community	conscious
compassion	consecutive
compatible	consensus
compete with	consequence
competence	consequential
competitive	conservatism
competitiveness	consider
compilation	conspiracy
complaint	constitution
complicated	consume
compromise	consumption

content	credibility
context	credit
continue	crime
continuum	crisis
control	critical
convenient	criticism
conversation	criticize
conviction	crooked media
cop	crosshair
coronavirus	crowd
corporation	crush
corruption	cult
could	culture
counterpart	curious
country	currently
courage	curve
courtroom	custody
coverage	customer
covert operations	cut
COVID	cynical
coward	cynicism
crash	czar
crazy	daily
create	dam
credibility	damage

damaged	delete
danger	Delta
dangerous	demagoguery
data	demand
dead	demand
deadline	democracy
deal	democratic
deal with	democrats
death	demographic
death penalty	demote
debate	denial
debit	denomination
debt	deny
decades	department
decision	deportation
decline	depression
deep	deputy
defeat	descent
defeat	describe
defend	destroy
defending	destruction
defense	determination
defense department	detonate
deficit	devastating
delay	diatribe

die	domain
diet	domestically
different	dominator
difficult	donor
digestion	dose
digital	downturn
dignity	dramatically
dilemma	drill
diminution	drug
diplomatic	dualistic
disagreement	dunking on
disappointed	dynamics
disapproval	eager
disapprove	earth day
disaster	easy
disclaimer	economic
discovery	economic package
discrimination	economy
discussion	ecosystem
disinformation	editor
dissolution	education
district court	educational attainment
docket	effect
doctrine	effect
documentary	effective

elapse	enlisting
election	ensure
electorate	enthusiasm
eliminating	entire
elimination	entirely
emanate	environment
embarrassing	epidemiologist
embassy	episode
emergence	equality
emergency	equipment
emergency	equity
emission	errand
emotionally	establishment
empathy	evacuating
employers	evacuation
encompass	event
encouragement	eviction moratorium
end	evidence
endeavor	eviscerated
endorsement	exception
energy	exceptionalism
energy climate	exciting
enforce	execution
enforcement	exist
engaged	expanding

expect	federal income tax
expensive	fee
experience	female
expert	fight
extension	figure out
extract	filibuster
extraordinary	fill out
extrapolate	filling up
extremism	film
ex-urban	final
face	finance
Facebook	finish
facility	fire up
factor	firepower
failed	fix
failure	flirtation
fall back from	floating around
falling into	fly over
falsehood	focus group
fan	follow
fascia	follower
fascism	followup
faucet	footage
fault	force to
federal	forces

foreign	generational
foreign policy	genius
foresee	genuine
forget	gerrymander
forgive	gerrymander
former	get closer
foundations	get impeached
founder	get out
fraud	get ripped off
free	give
freedom	global
freshmen	go down
friendship	go into
frustrating	goal
fucking	goddamn
fundamental	going forward
fundamentals	goods
funding	governance
fundraiser	government
fundraising	governor
funeral	governorship
funny	grandstander
gender	great
general assembly	grenade
generation	grievance

grind	hero
guarantee	hesitancy
guarantee	hesitancy
guardians	hindsight
guidance	hint
gutted	history
habit	hold smb to
hallway	holding up
handpicked	Holocaust
happen	honey
hard	hope
harm	horrible
hate	horrifying
haystack	hospital
headboard	hospitalization
headlines	hottest
headspace	house of representatives
health commissioner	huge
healthcare	human beings
healthcare workers	humanity
healthy	humanizing
hell	humans
hell	humiliation
help	humility
helpful	humility

hunt smb down	incompetent
hunting	incongruity
hygiene	increase
hysteria	incredible
idea	incredibly
identical	incumbent
ideology	independence
idiot	indicating
imagine	indicative
immunity	indictment
impact	industry
impact	infection
impeachment	inflation
implement	influencer
implication	information
important	infrastructure
impression	inheritance
in combat	initial
in the middle	initiative
inauguration	inkling
incentive	innocent
inclination	innovation
include	insane
income	Instagram
incompetence	instinct

institution	jungle
insurance	jurisprudence
insurrection	jurisprudential
interesting	Jury
intervention	justice
interview	justify
invest	keep
investment	kill
invoking	kink
involved	knock on
involvement	know
ironic	knowledge
issue	labor day
It's just nuts	language
jab	large
jail	last
jarring for	launch
jeopardy	law
jerk	law enforcement
jingoism	law professor
job	lawlessness
join	lawsuit
journalism	lawyer
judge	layover
juggernaut	lead to

leadership	lock down
learn	logistics
leave	look
left	look at
lefties	look like
legal	lose
legislating	loser
legislator	low
legislature	lumbar
let	lunatic
lever	magistry
leverage	mainstream
liability	majority
liar	make sure
liberal	manage
lie	mandates
lie	manifestation
limited	mansion
lineup	margin
listener	market
literally	marriage
live for	mask
live stream	mask mandates
loans	mass death
local	massive

matchmaker	microchip
mate	middle class
mature	midterm
mean	midterm
measles	might
measures	military
meaty	millennial
mechanism	mindfulness
media ecosystem	ministration
media landscape	minority
media outlets	miserable
medical emergency	mishmash
medicare	misinformation
medicine	mislead
meditations	misogyny
medium	mission
meet	mob
membership	model
memes	moderate
mentality	moderation
mentally	monarchy
mention	money
merit	monitor
message	monitoring
messaging	monstrosity

moratorium	nuclear
mortar	nutritional gap
motivation	Obama
mouthwash	objectives
move	obligatory
movement	observance
nation	obviously
national	occur
nationalism	office
necessarily	officer
negative	old
negotiate	omission
negotiation	open up
network	opinions
newsfeed	opportunity
next	oppression
nimbyism	option
nominate	oral
nomination	order
nominee	ordinances
non-profits	organize
nonstarter	outbreak
not authorized	outcome
note	outlook
notice	outpost

over-performing	pensions
overturn	Pentagon
owner	people
package	percentage
painful	perfect
pandemic	performance
panic	permanently
Pantheon	perpetuating
parade	perpetuity
parliamentarian	persecution
parliamentarianism	person
participation	personality
partisan	personally
partly	perspective
party	persuasion
pass	pessimism
passion	Pfizer
past	pharmaceutical
patent	pick on
pathway	pickle
patriotism	pilgrimage
pattern	piss at
pay	pitching forward
paycheck	pitiful
peaceful	place

platform	power
play	pragmatic
playing risk	precaution
Pod	predecessor
podcasts	pregnancy
point	premiums
polarization	presence
police	present
policy	presidency
policymaker	president
political appointee	press conference
political environment	press release
politically	pressure
politicization	prestige
politics	presume
poll	pretend
polling expert	prevent
popular	price
population	pricing
possible	pride
posterity	primaries
post-it note	prime minister
potential	priority
potentially	prism
poverty	prison

prisoner	provisions
proactive	public
problem	publication
problematic	pull sth off
process	pulpit
productivity	pump
products	pundit
professional	punditry
progress	punish
progressive	purchase
project	push
proliferation	push back
promise	put
promotion	quarterback
propaganda	question
propagandist	quickly
proper	quotidian
proposal	race
prosecutor	raft
protagonist	raise
protect	raise
protected	rally
protection	ramification
protest	random
prove	ratings

react	reform
reaction	refugee
read	refugee cap
readdressing	refuse
ready	register
real	regulate
real estate	regulation
realistic	rehab
realize	reimbursement
really	reinstate
reason	rejection
reasoning	rejoinder
recall	relations board
recess	release
recidivism	reliable
recommendation	relief
reconciliation	relieved
record	religion
recovery	reluctant
recruiter	remember
redistricting	reminder
reduce	remote
reelection	repeal
referendum	repealing
reform	repeat

report	return
report	revenge
reporter	revenue
representatives	revenue
Republican politicians	revisionist
republicanism	rhetoric
Republicans	ridiculous
require	rig after
requirement	right
rescind	rights
rescue	ripped off
rescue plan	risk
research	roadmap
resign	rocket
resignation	rocket science
resource	role
respect	routers
respond	routine
responding	rulings
responsibility	running in
restrictions	rural
result	safe
resuming	sale
retelling	salience
retirement	salient

satisfaction	services
savior	severe
say	shadow
scandal	share
scary	shit
scenario	shoot at
science	shoot down
score	shorthand
score points	should
screw up	shutdown
scrolling	simply
searching for	situation
season	skeptics
secretary	skew
secure	skill
security	sloppy
see	slow down
segment	smart
self-government	social distancing
sell	social media influencer
Senate	social media platform
Senator	society
sensitivity	solution
sentiment	sound
sequestration	span

speak out	strategist
specific	strategy
speech	strike
spend	string
spigot	strong
split	stunt
spokesman	stupid
sponsor	subcommittee
stable	subpoena
stakeholder	subpoenaed
standard	subscribe
stand-in	substance
standpoint	subversion
staple	success
start	successor
start out with	sudden
state	sufficiently
state level	suggest
steady	suggesting
stimulus	suggestion
stipulation	suicide
stop	suicide
story	summit
storyteller	superiority
strategic	support

support	tax cut
supporting	taxable
supposition	taxpayer
suppression	team
suppression law	teamed up with
supremacy	tend to
Supreme court	term
sure	terrible
surgeon general	terrifying
surprising	terrorist
surprisingly	terrorist
surrender	terrorist attack
surrounded	testimonia
survey	the bloodiest day
sustainability	the easiest
sympathetic	the margin
tactics	the media
take a listen	the military
take a shot	the militias
take away	the weakers
take out	theft
take responsibility	theorist
target	think
taunt	threat
tax	threshold

tie	trumpet
tie to	truth
timeframe	try
tired	turn on
token	turnip
tool	turnout
toolbox	tweet
totally	Twitter
tough	unchanged
trade	uncomfortable
tragedy	uncover
tragic	undermining
transformation	understand
transformative presidency	unfair
transit	unfolding
transportation	unfortunately
trap	unhealthy
treasure	unhelpful
trial	uniform
trifecta	union
triumph	unionization
troops	universe
trouble	unravel
true	update
Trump	upheld

upsetting	volunteer
urgency	vote
vaccinate	vote
vaccination rates	voting rights
vaccine	wage increase
vaccine passports	wages
vagary	wait
values	wake up
variant	walk back
varietal	Wall street journal
vehicle	want
vengeful	war
vice chair	waste
vice-president	watch
victory	wave
videotape	weak
vigor	wealthiest
violation	weapons
violence	well-equipped
violent	White house
virus	wild
vision	wilderness
visit	wildfires
vitamin	win
voice	winner

withdraw

withdrawal

witness

worker

working-class

workplace

worn out

worried about

wrong

xenophobia